

ŽIVOT

KULTURNĚ-SOCIÁLNÍ
ČASOPIS

MÁJ
KVĚTEN

ČÍSLO
5
1960

MÁJ

K. H. MÁCHA

*Byl pozdní večer — první máj —
večerní máj — byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.*

*O lásce šeptal tichý mech;
kvetoucí strom lhäl lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vzdech.*

*Jezero hladké v křovích stinných
zvučelo temně tajný bol,
břeh je objímal kol a kol;
a slunce jasná světů jiných
bloudila blankytnými pásky,
planoucí tam co slzy lásky.*

*I světy jich v oblohu skvoucí
co ve chram věčne lásky vzešly;
až se — milostí k sobě vroucí
změnivše se v jiskry hasnoucí —
bloudící co milenci sešly.*

*Ouplné tuny krásná tvář —
tak bledě jasná jasné bledá,
jak milence milenka hledá —
ve růžovou vzpanula zář;
na vodách obrazy své zřela,
a sama k sobě láskou mřela.*

*Dál blyští bleay dvorů stín,
jenž k sobě šly vždy blíž a blíž,
jak v objetí by níž a níž
se vinuty v soumraku klín,
až postéz šerem v jedno splynou.*

*S nimi se stromy k stromům vinou. —
Nejzáze stíni šero hor,
tam bříza k boru, k bříze bor
se kloní. Vlna za vlnou
potokem spěchá. Vře plnou-
v čas lásky — láskou každý tvor.*

Cena 1 zł

NECH ŽIJE 1. MÁJ — SVIATOK PRACUJÚCICH

PARÍZ 1880: ROBOTNICKA DELEGÁCIA ODVOZDÁVA REŽOLÚCIU S POŽIADAVKAMI V SEKRETARIÁTE MINISTERSKEHO PREDSEDU: TRETI ZEAVA - ZNAMY SOCIALISTICKY VODCA JULES GUESDE.

Pred 71 rokmi, sto rokov po zburení Bastilie, Medzinárodný súzdrž socialistov v Paríži schválil: „Má byť zvolený jeden deň v roku, určený pre veľkú ľudovú manifestáciu. V tento deň robotníci všetkých krajín mal byť manifestačne predkladati vládam svoje požiadavky, ako osemhodinový pracovný deň a splnenie všetkých požiadaviek, ktoré žiadal Medzinárodný parížsky kongres.“

Týmto dňom bol zvolený 1. Máj na pamiatku veľkého štrajku a demonštrácií amerických robotníkov v roku 1886. Od toho času, behom celých 71 rokov vo všetkých krajinách sveta veje červená vlajka medzinárodnej solidarity proletariátu. Mnoho sa zmenilo od tohto

TRAGÉDIA VO FOURNIES (FRANÇUZSKO). NA POKOJNE MANIFESTUJUCH 1. MÁJA 1891 ROBOTNÍKOV STRIELAJU VOJACI. REAKCIA V PARLAVENTE VYSLOVUJE VOJSKU PODAKOVANIE ZA „OBETAVOST“.

prvého 1. Mája; dve pätiny ľudstva žije v socialistických štátach, celá rada požiadaviek — ako napríklad osemhodinový pracovný deň — je zavedená už na celom svete. Ale boj trvá ďalej, pod tou istou červenou vlajkou, o ten istý cieľ: o socialismus.

Polsko, ktoré má krásne tradície boja o pokrok, nebolo na poslednom mieste. Už v roku 1890 výzva II. Proletariátu vzývala robotníkov: „na schôdzke, kde sa budú raditi nad prostriedkami komečného víťazstva — vyvlastnenia tovární a pôdy v prospech pracujúceho ľudu...“ V tom istom roku Robotnícka strana v Galicii zorganizovala prvé robotnícke manifestácie. Doluuvádzame, jediné, ktoré sme mohli nájsť, ilustrácie, ktoré zobrazujú prvé májové slávnosti v rôznych štátach. Tlač nie všade ihneď od začiatku začala sa o tieto zaujímať, nie hneď pochopila ich zmysel a význam. Bolo treba niekoľkých rokov, aby sa prvomájový Sviatok stal všeobecným a jeho význam jasný všetkým. Avšak aj tieto prvé, vôbec nie umelecké kresbičky ukazujú veľký strach aký zachvátil boháčov, keď biedni vyšli do ulíc.

PŘÍZNIVÉ JARO

Uplynulých 15 let môžeme nazvať údobím vyjimečne ľahkým a nebezpečným, několikrát lidstvo stalo na okraji zhoubnej atomovej války. Príčinou bola namnožnosť dobrodružná politika západných imperialistov. Toto nebezpečné období je už bohudík za námi. Stále si však musíme pripomínať, že to není dôvod náhody ani nějakých neznámych členov, že svetové dôlosti zménili svůj ráz a směřují k mírovému porozumění.

Mezinárodní situace, která se vytvořila a která bude opodstatněně naděje na upevnění míru, je výsledkem cílevodné politiky některých jedinců, nátlaku veřejného mínění a hlavně nekompromisní mírové politiky Sov. svazu. To že Sovětský svaz celý svůj obrovský hmotný rozvoj, celou sílu své techniky – dílu a balistické střely, vodíkovou a atomovou energií – položil na váze na stranu míru, to hlavně rozhodlo o novém mezinárodním ovzduší.

Všeobecně uznávané a ohodnocované je úsilí min. předsedy SSSR N. S. Chruščova. Chruščov, který v posledních letech procestoval více zemí než kterýkoli ze současných vládních členů, získal si ohromnou popularitu a všeobecnou sympatií. Neexistuje stát, jehož obyvatelé by si přáli válku, dokonce v západním Německu tvorí revanšíste viditelnou menšinu. Energie prvního tajemníka strany SSSR N. S. Chruščova musí být uznání cele veřejnosti, protože N. S. Chruščov nešetří své síly v upřímné snaze dohodnutí se s politickými vůdci velkých i malých států, načež společný jazyk s lidmi, kteří přeč stále ještě jinak smýšlejí než my. Připomeňme si, že jen v tomto roce navštívil N. S. Chruščov Indie, Burmu, Indonésii, Afganistan, Francii, do které se opět chystá, pak plánuje návštěvu Afriky a na podzim Turecka. Loni byl ve Spojených státech, Číně, Polsku a skoro ve všech lidových demokratických státech.

Když se zamyslíme nad blížící se konferenci na nejvyšší úrovni, musíme si uvědomit, že jedná z hlavních členů, kteří dosud směřují k umocnění míru, je právě Sovětský svaz. Podívejme se na dvě události, které se přihodily v posledních týdnech. První je návštěva N. S. Chruščova ve Francii. Její hlavní význam tkví v působivosti psychologické. Chruščov byl totiž prvním šéfem sovětské vlády, který navštívil Francii. Po prvé se Francouzi, jako celek a díky televizi, setkali se sovětským vládním činitelem. Jeho srdečnost a přímočarost mu okamžitě získaly sympatie celého francouzského národa. Výstrahy, že Chruščov dával francouzskému lidu se jistě neminuly s účinkem. Významně byly také rozhovory Chruščova s de Gaullem. Tito státníci se přeč vůbec neznali a první setkání byla velmi příznivě hodnocena. A tak se Chruščov 16. května setkal v Paříži se státníky, s kterými se už předtím mohl seznámit. Tato skutečnost jistě velmi ulehčí příběhu jednání.

Druhou událost, která vyvolala velké povolení ve vládních kruzích, zvláště na Západě, je plánovaná návštěva tureckého ministra předsedy Menderesa v Sovětském svazu a N. S. Chruščova v Turecku. Jak víme, SSSR a Turecko mají společnou hranici a přesto, že nikdy nebylo žádné srážky, vztahy těchto dvou států byly spíše napětí, vliváček, když se Turecko podílelo na studené válce, namířené proti Sov. svazu. Turecko se první přihlásilo do Atlantického paktu a nepatří přeč do zóny západní Evropy (NATO) a později také do paktu Bagdadského. Ještě nedávno byla politika turecké vlády výrazně protisovětská.

Přátelské, sovětsko-turecké vztahy budou mít jistě velký vliv na politiku sousedních států, z jedné strany Řecka, z druhé Pakistánu a Persie. Jaké zprávy budou rešeny na konferenci šéfů vlád v Paříži a jaké asi budou výslešky této konference? Nechceme vyhlašovat žádná prorocsty, připomínáme pouze o některých otázkách, které už delší dobu jsou stejněm měřítkem jednání mezi Východem a Západem.

Doufáme, že dvě věci mají naději na alespoň částečné vyřešení. Je to věc zákazu dalších nukleárních pokusů jako základního bodu rozbrojení a věc stanov pro západní sektor Berlín. V obou těchto věcech Sovětský svaz učinil určité ústupy, aby zapewnil dohodu. Nejdříve vlastně mluvit o jednotném stanovisku západních velmoci. Např. pokud jde o první otázkou, Francie se nevpovídala, protože nebyla atomovou velmocí. Velká Británie v zásadě souhlasila s politikou Sovětského svazu i v správě Berlín. Francie však výrazně reprezentovala názory NSR. Výsledek jednání nejvyšších vládních členů je jistě závislý na případné změně politického stanoviska, které se může radikálně změnit.

Proč jsme tedy nás článek nazvali tak optimisticky — příznivé jaro? Stalo se tak z této důležité příčiny. Je to 15. jaro od konce války a je to první jaro, které charakterizuje dohoda mezi Východem a Západem, dohoda, která vypovídá v faktu, že mírové soužití je historickou nutnosť. Samozřejmě složitá a různorodé problémy, které se hromadily v letech studené války, nemohou být vyřešeny přes noc ani na jedné, jediné konferenci. Cílem jednání na nejvyšší úrovni je, aby se především sporné otázky posunuly trochu dopředu na cestě k dohodě, aby se našel způsob, který by alespoň částečně vyřešil určité problémy a aby se připravila půda pro příští setkání.

Na území celého Polska konali sa 26. stávky u priležitosti 15. výročia podpisu sovietsko-polské dohody o priateľstve a významnej pomoci.

III. ...Státna rada odmietla prosbu o omísťenie Ericha Kocha.

1901 ...Prof. Kotarbinski bol opäť zvolený prezidentom Poľskej Akademie Vied.

...Dekstran, liek, ktorý nahradzuje krv a ktorý bol doteraz dovozovaný do Poľska, bude sa vyrábať v Kutne.

...Milánska La Scala pozvala na výstupy varšavskú Operu.

...Miliard tristotisíc zlatých stál nás v minulom roku živelné katastrofy na dôlnach.

...Bolo oznamené zniženie cien niektorých druhov tovarov o.i. vlnených látok, obuvi, hodiniek, televízorov a kávy. Zároveň boli zvýšené ceny niektorých druhov chemických a kovových tovarov.

...Poľsko hostilo československú pôdonosprávsku delegáciu, ktorú viedol tajomník UV KSC Vratislav Krotin.

...Na celom území Poľska pracujú v závodoch ustanovávajú záväzky k 1. Máju. Medzi inými zamestnanci „Cegiel-skiego“ uzavorili výrobný záväzok vo výške asi 20 miliónov zlatých.

...38 štátov kupuje v Poľsku stroje navrhnuté Ustredným úradom konštrukcie strojov. Textilie predávame 60 štátom. ...V krakovskom, opolskom a rzeszowskom kraji boli započaté slávnosti spojené s Tisicročím Poľského štátu.

...V Sharpeville (Juhoafrická Únia) polícia striela do demonštrujúcich černochov.

...Z New Yorku sa vrátila poľská vlastná delegácia s vedúcim tejto Piotrom Jaroszewiczom.

...V Moskve oznámili, že vedci Sjednoteného Inštitútu Atómových Výskumov v Dubnej našli nový prvok — záporne pôsobiaci antyhiperón.

...NDR navrhoval NSR vyslanie na konferenciu na najvyššej úrovni spoločnej delegácie.

...Na skúšobnom území v Reggane na Sahare Francúzi uskutočnili výbuch atómovej bomby.

...V Paríži podpisali dohodu, na základe ktorej v júni t.r. obdrží samostatnosť Madagaskar v rámci Francúzskej Unie.

...Agentúra ADN oznámila, že proces proti bonskému ministru Oberlaendovi bude sa konat dňa 20. apríla v NRD.

...Na genevské konferenci o rozbrojení, socialistické štaty predložili návrh, 5 hlavných bodov všeobecného a celkového rozbrojenia.

Bezpečnostná rada pri ONZ ukončila debatu o situácii v Južnej Afrike a vyzvala vládu ministarského predsedu Verwoerda, aby ukončila rasovú diskrimináciu.

...Na pozvanie St. Rady Poľskej ľudskej republiky pricestoval do Poľska dňa 20. apríla t.r. predseda Prezidia Veľkého churalu MĽR Z. Sambu.

PRVOMÁJOVÉ SPOMIENKY

1. Máj do roku 1918 neboli ako dnes sviatkem práce. Keď som bol mladý a navštěvoval som školu 1912 – 1918) za Rakúsko-Uhorské monarchie tento deň bol zasvätený vtákom a strojom (maďarský: Madarek és Fák napja). Svätilla tento deň väčšinou len študenti mládež. Vo väčších mestách, kde bolo viac škôl každá si obstarala lampióny a v predvečer 1. Mája každý študent s takýmto lampiónom sa musel zúčastniť pochodu po meste. 1. Mája vyučovala

nie trvalo len do 10-tej hodiny a ostatok dňa bol volný.

My sme však už vtedy vedeli, že tento deň v skutočnosti nie je dňom vtákov a strojov, ale sviatkem práce, sviatkem robotníkov. Maďarská buržoazia, aby znemožnil organizovanie pochodov robotíckej triedy, pomenovala tento deň inak, aby mládežníckymi pochodmi prekazil pochody robotníkov.

Po prvej svetovej vojne za bývalého Poľska, na na-

šom území sme ani nemyseli na svätenie 1. Mája, lebo sme boli nútene svätit 3. máj (Królowej Korony Poľskej). My sme však ukradomky išli do práce v poli, odkiaľ nás zas žandári (granatová polícia) a financi (pohraničná stráž) zhárali, že nesmíme v ten deň pracovať.

Po II. svetovej vojne bolo to už ináč. 1. Máj bol zasvätený tým, ktorí si tento deň vybojovali. Robotníkom celého sveta, ktorých súčasťou sme aj

my, malí a strední roľníci, zvlášt na našom skalnatom Podhalí. Zúčastňovali sme sa všetci, kto len chodil vedel, pochodov aj s alegorickými vozmi, so zástavami a transparentami v susedných obciach, kde tieto oslavy boli organizované. Nás Kacwin chodieval do Lapsz Nižných a tiež do Niedzicy. Po slávnostach bola vždy Ludová veselica v prírode (pravda, keď to počasie dovolilo) až do neskôrých hodín.

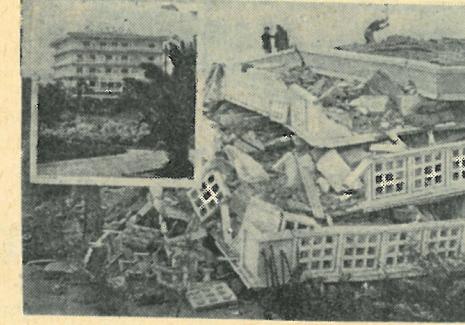
Ján Magiera

AGADIR

10 sekúnd trvalo zničenie marockého mesta Agadir, ktoré malo 50 tisíc obyvateľov. Hlboké otrasy predbehli katastrofu, potom sa začali rúcať domy, hrabuť pod troskami tisíce ľudí. Čeště nepoznáme presný počet mŕtvych toho najtragickejšieho v následkoch zemetrasenia za posledné roky. Počítá sa, že pod troskami zahynulo 20 000 ľudí. Jedine nemnohých podarilo sa vytiahnuť spod trosiek. Ľudské mrtvoly, rozkladajúce sa v prísernom horku hrozili epidémii. Všetkých obyvateľov Agadíru, ktorí zostali nažive evakuovali. V meste-cintoríne sú len záchranné čaty.

Zemetrasenia sú stále častejšie. Presné statistické údaje, ktoré vede astromicko-meteorologicke oddelenie univerzity v Bazilei od roku 1933, vratia, že kym na začiatku bolo zaznamenané priemerne 220 zemetrasení ročne, v posledných rokoch tento priemer stúpol na 350 ročne. Najväčší počet zemetrasení bol zaznamenaný v roku 1947 – 431 a v roku 1957 – 430. Väčšina z nich bola zaznamenaná vo vzdialenosťi asi 15 000 km od Európy. Európsky kontinent s výnimkou južných oblastí a pobrežia Stredozemného mora patrí k terénom asejských tzn. takým, na ktorých nie sú zemetrasenia. Predsa však aj na tomto území niekedy sú zemetrasenia.

Napríklad v Poľsku v roku 1957 dva krátki malí miesto otrasy v Hornom Sliezsku, ktorých epicentrum — (miesta na zemskom povrchu, pod ktorými bezprostredne sa nachádzajú strediská otrásov) — boli pri Katowiciach.

V priebehu rokov 1904–1946 pätnásť zemetrasení uvoľnili energiu rovnajúcu sa tej, ktorá v roku 1906 úplne zničila San Francisco.

Hlavnou príčinou zemetrasení sú tektonické pohyby. Oproti zemetraseniam bezbrzenej a to pre nedostatočnú znalosť fyzickej stavby našej planéty. Jestvuje niekoľko dominant, zakladajúcich sa na rýchlosť súrenia seismických vln, ktoré vznikajú pri zemetrasení. Je známe, že vo vnútri Zeme je tlak okolo 3 miliónov atmosfér a teplota sa pohybuje medzi 3.000–10.000 stupňami (teplota na povrchu Slnka je 5.000°). Vnútorné vrstvy zemetrasenie vyvierajúci tlak na zemskú kôru, ktorá dost ohybá, vydržuje tieto pohyby, avšak keď hranica je prekroč

ODYSEA PACIFIKA

Traja bohatieri na palube americkej lietadlovej lode „Kearsarge“ pri prvej polievke, tentokrát skutočnej.

1.200 hodín na vlnách vzbúreného oceánu, hlad, smäď, zima, búrkы. Boli štýria: seržant a tria rádoví vojaci. Boli posádkou nevelkého výsadkárskeho motorového člnu zväzeneho možnosti pohybu. Zachránila ich americká lietadlová loď „Kearsarge“. Priplávala práve na čas, v ten deň na člne „T-36“ varili polievku z poslednej topánky; behom nasledujúcich dní nepadla na tom území ani kvapka dažďa — štýrom zachráneným bola by hrozila smrť hladom a smädom... Uznali ich hrdinami. Správne. — Čo prežili, ako bojovali, čo im pomohlo byť až do konca ľudí? Nech o tom sami rozprávajú.

ROZPRÁVA RADOVÝ VOJAK FILIP POPLAVSKI

17. januára nás motorový čln stál v prístave. Vial silný východný vietor, ktorý sa skoro zmenil vo vlnobitie. Pri nás stál ešte druhý čln. Odpočíval som po službe, keď ma zobudil príšerný hukot. Zaznel poplašný signál. Keď som vybehol na palubu, uvidel som, že veľké vlny hádzajú obidva člny, ktoré narážajú na seba. Hned potom nás čln sa odtrhol a hnalo ho rovnou na skalistý breh.

V hukote vln sme nepočuli jeden druhého. Obzor zahalil sneh pomiešaný s dažďom a vysoké vlny. Nevideli sme ani breh ani susedný čln, bola diaľká zima. Vysielačka zmlkla, vlny zobraťi bednu s uhlím, strhli vedenie vedúce od akumulátorov k signalizačnej lampe. Zatiaľ rádio nás upozornovalo, že bude sa stále vietor zosilňovať.

Palivo sa končilo; rozhodli sme sa odplávať ďalej od strašlivých skál. Medzitým vietor sa zmenil a vyviedol nás na otvorené more. V rádioprijímači sme počuli: „T-36 odpovedajte, T-36 odpovedajte! Odber“. Hľadali nás. A my sme nemohli ani odpovedať, ani sa vrátiť k brehu: nemali sme už ani kvapku paliva.

Vietor neprestával dve doby. Od únavy sme pádali, nič sme nejedli ani sme nespali. Ziganšin a Fedotov sa menili pri kormidle. Kriučkovský a ja odčerpávali sme vodu a upchávali sme trhliny.

Až na štvrtý deň sme sa jeden za druhým kládli spať. Zakúrili sme v kachličkách doskami a prvýkrát sme uvarili obed. Veliteľ si pozrel zásoby potravín a povedal: „Treba šetriť.“

Tak sa začal nás život na oceáne. Nezúfame — povedali sme si — treba bojovať. Situácia bez východiska nejestvuje.

Zase začal duš vietor. Niekolkorát na čln sa zvalili celé tony vody. Vietor dul dňom a nocou. Vlny nás hádzali z jedného konca paluby na druhý. Ruky a tváre sme mali dokrvavené. Soľ jatrila rany. Konečne vietor sa utíšil. Spievali sme. Zahrala harmonika. Spominali sme priateľov, ktorí zostali na pevnine, snažili sme si predstaviť čo teraz robia.

Dni sa miňali a naše zásoby potravín sa stále zmenšovali. Začali sme variť „polievku“ raz denne. Skončila sa sladká pitná voda. Zbierali sme dažďovú vodu. Pili sme páf hľut denne, neskôr dva. Jednej noci som uvidel svetlú lode. Začal som

kričať. Celá posádka vybehol na palubu. Ziganšin signalizačnou lampou začal volať o pomoc. Zdalo sa nám, že svetlá odpovedajú. Mali sme radosť. Loď k nám pláva.

Otača sa! — skríkol Fedotov.

Ale loď plávala ďalej. A zase začal viať vietor. Neskôr vypočítali sme, že behom 40 dní na mori mali sme len 5 pokojných dní.

Keď sa more ukľudnilo pokúsili sme sa lovif ryby. Mali sme dva háčky, ďalšie dva sme si spravili z klincov, ktoré sme pilníkom obrúšili. Z lana sme urobili udice. Ale ryby nebrali.

Ešte raz sme uvideli v diaľke loď. Bolo to cez deň. Vytiňali sme na stožiar bielu handru. Uvidia, alebo neuvidia. Nesporovali. Nesporovala nás ani tretia loď, ktorá sa objavila o niekoľko dní. Bolo ďažko, och, ako ďažko. A vtedy Fedotov povedal: „Boli tri, bude aj štvrtá!“ Uverili sme — bude štvrtá.

Nikdy nezabudnem deň 23. februára. Deň Sovietskej armády. Rozhodli sme osláviť ho obedom. Rozhodnutie rozhodnutím, ale čím ho osláviť. Mohli sme poslednýkrát uvařiť „polievku“. Ale Ziganšin povedal: „Polievku sme varili včera. Predĺžme si sviatok. Dnes si zafajčíme a zajtra zjeme obed“. Súhlasili sme. Ziganšin skrútil cigaretu a jeden za druhým sme si z nej poťahovali. Bol to nás posledný tabak.

Prišiel deň, keď sa nám skončili všetky potraviny. Pili sme 2 hlty vody denne. Boli sme stále slabší. Spominali sme rodiný kraj. Ako len bol ďaleko.

Poslednýkrát sme si zahrali na harmoniku. Bola to dobrá harmonika. Zodrali sme z nej kožu a uvárali v morskej vode. Uvarené pásky, pomazané technickým vazelinom sme žili.

Áno, bolo ďažko. Pomáhalí sme si navzájom ako sme len mohli. Nikdy nezabudnem ako som sa precitol v noci a jeden z kamarátov zakrýval mňa svojim kabátom. Chcel som sa zobudíť, ale sa mi to nepodarilo. Pocítil som ľudské teplo — kabát bol teplý.

Nezabudnem rozhovor medzi Ziganšinom a Kriučkovským.

— Ako dlho to ešte potrvá? — ticho sa pýtal Kriučkovský.

— Pokial neulovíme žraloka — odpovedal Ziganšin — a nenajdeme sa. Potom sa mňa spýtaj ešte raz. Odpoviem ti presnejšie.

Tak sa začal 49 deň našej cesty po oceáne.

ROZPRÁVA RADOVÝ VOJAK IVAN FEDOTOV

Bolo ráno keď Filip Pavlovský povedal: — Zdravím vás, dnes je Medzinárodný deň žien, 8. marca. Zajtra nastane 50 deň našej plavby. Navrhujem dodať k obedu, o jeden kúsok podošvy viac.

Poplavský mal pravdu len čiastočne. Skutočne bol to 49 deň našej plavby po mori, ale bol to siedmy a nie ôsmy marec. Zabudli sme, že tento rok je priestupný a vo februári bolo 29 a nie 28 dní.

Ležali sme na palube, keď naraz Ziganšin skríkol:

— Lietadlá!

Skutočne to boli lietadlá. Zrak sme mali už tak vysilený, že nemohli sme rozpoznať príslušnosť. O niekoľko chvíľ objavili sa helikoptéry. Keď boli celkom nízko nad člnom, rozoznali sme ich. Boli to Američania. Za chvíľu priplávala veľká lietadlová loď „Kearsarge“. Voľalko zakričal rusky: „Pomoc pre vás!“

Zdá sa, že od pohnutia som úplne zoslabol. Prišomím sa, že niekto hľadal pulz na mojej ruke. Pamätám sa, že — neviem prečo — prosil som, aby som si smel najprv zafajčiť a len potom niečo vypíti. Pamätám sa, ako mi popálila ústa prvá lyžička bulionu...

Jedného dňa zobudil nas poslíček službukomajúceho dôstojníka prosiac, aby sme išli do rádiokabin. Povedali nám, že korešpondent „Pravdy“ z New Yorku chce s nami rozprávať rádiotelefónom. Bol to prvý hlas z vlasti. Boli sme do hlbky duše dojati.

V San Francisco sme sa rozlúčili s americkými námorníkmi a stali sme sa hostmi mešťanostu Christophera, ktorý sa práve vrátil z Moskvy. Prial nás tak, akoby sme boli starí známi.

V hoteli bez prestania zvonil telefón: Moskva, Taškent, Svijerďlovsk, Ukrajina... Len jedného dňa okolo 20 ľudí z rôznych miest Sovietskeho svazu oznámilo mi, že nad Amurom sa mi narodil môj syn! ... Včera — verte súdruhovia, nemôžem o tom hovoriť bez pohnutia — tu v Amerike uvidel som na fotografii zaslanej z Moskvy rádiovou cestou ženu a syna Sášu.

ROZPRÁVA RADOVÝ VOJAK ANATOL KRIUČKOVSKI

Chcem povedať o našom vojenskom priateľstve. Práve toto priateľstvo, mocné a srdečné, pomenlo nám čeliť tomu všetkému čo nás postihlo. Tam uprostred zúriaceho oceánu ocenili sme skutočné priateľstvo!

ROZPRÁVA MLADŠÍ SERŽANT ASHAT ZIGANŠIN

Tam na Oceáne nič sme neprežívali, len sme bojovali. Povedali sme si, že odhliadnuc od toho, čo sa nám stane, budeme konať tak, ako sa patrí na sovietskych vojakov. Mysleli sme len o jednom: zvíťazit! A teraz, keď búrk, zima, hlad a smäď sú už za nami, teraz verte alebo mie, hlava puká od myšlienok a vzrušenia. Budí sa nocou a rozmyšľa, rozmyšľa, rozmyšľa...

V San Francisco nejaký americký novinár povedal, že sme ľudmi nejakého zvláštneho druhu, na to som mu odpovedal, že sme obyčajní ľudia z mäsa a kosti a schudli sme tak, ako chudnú ľudia, keď dlho nejedia. Len samozrejme my sme sovietski ľudia a to je najhlavnnejšie.

Historie (4) zelovských Čechů

Ty Velký Tábore, Tábore u Sycova zemi oraná Českými bratry potom a slzou znova a znova...

Dějiny zelovských Čechů nám zaslal čtenár. Toto vypracování není vědeckou prací — ale přes to se naše redakce rozhodla tento materiál uveřejnit a ráda vytiskne i jiné vzpomínky čtenářů z minulosti.

Jak jsem již minule napsal, 50 rodič odeslo ze Stříbrna v r. 1749 a usídli se na nových pozemcích. Byli to sedlaci a jejich vrozená pracovitost a lásku k pôde byly jim opora v těžké a namáhavé práci. A tak z potu a krvavých mozdol tohto houzevnatého lidu vzniká Malý Tábor (1752) zvaný Žižka, Velký Tábor, který védoví okolo svým kostelem, postaveném v r. 1751 a dále povstal Čermín — v r. 1763.

Prvním táborským farářem byl Pavel Bohuslav Kaluský. Pocházel z osady Skoky, vzdálené 4 mil od Poznaně. Byl členem Ještědny českobratrské v Lešně od 1750 do 1758. Po něm pěšoval o duševní stravu osadník Jan David Rychtr z Lešna od 1759 do 1802 a další dva roky byli administrátory. Sboru Petr Sikora z Hrad-

ce a Tvrzí z Husince. Od r. 1824 do 1827 působil v Táboře Josef Nešpor z Liblice, který nemohla zapomenout vlasti, vráci se do Čech, do Močovce a Čáslavě.

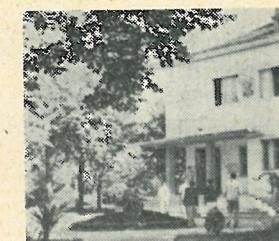
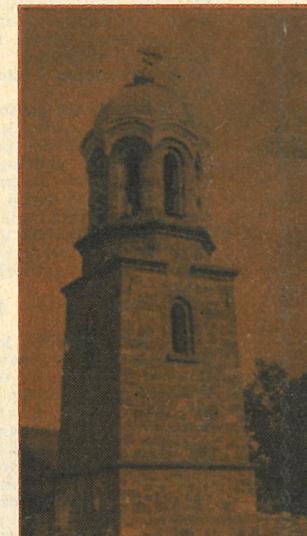
Josef Kačer z Černilova, pěvec doby hustinské, myslitel, učil Bratry od r. 1830. Víme o něm, že složil kazatskou zkoušku u supridenta Kubíka v Čechách. Další místo na této listině českobratrských učitelů zaujmá Prokop Kačer z Branic. V Branicích (v Pruském Slezsku, blízko Krnova) byla původně Evangelická církev česká, která žel, ulehla vlivem církve římskokatolické a byla pozměněna.

Od r. 1905 působil v Táboře Duvinage. Pavel Gesche (Ježek) nebyl nakloněn českým osadníkům a můžeme ho zařadit mezi ty pastýře, na které

vzpomínáme s trpkostí u vědomí utrpeně křivdy. Nat. Kačer, poslední, s výrazně jezuitským uzpůsobením, pálil české zpěvníky a zaváděl německý jazyk. Tato doba je nejmenší údobím života českých exulantů.

Vypukla II. světová válka. Němci měli otevřenou cestu ke germanizaci českých menšin. Tuto příležitost také využívali a tak české, táborské rodiny prožívaly tenkrát mnohou těžkou chvíli. Hnohé z nich se vrátily do vlasti — žijí v okolí Mariánských Lázní — mnohé zůstaly v Polsku. České menšiny, potomečci dávných exulantů odolaly germanizačním snahám a žijí v Zelově, Kučově, na Spiši, Oravě a jinde. Vytrvali jsme, věrní národu rozvíjíme svou mateřskou řeč, národní tradice a kulturu.

VILM TOMES

BULHARSKO FOTOGRAFICKÝM OBJEKTÍVOM

Bulharsko je Rudovodemokratickou republikou o rozlohe 110 842 km².

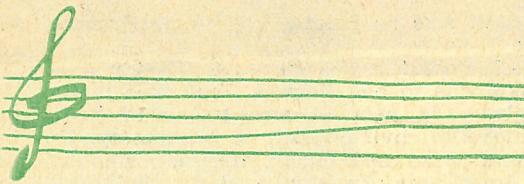
Bulharsko je poľnohospodárskym štátom. Pestuje hľavne, jačmeň, kukuricu, rýžu, zemiaky, zeleninu, ovocie, kvetiny (rúže), cukrovú repu, tabak, hrozno a olejniny.

Bulharské dediny sú už celkom zdržstevnené. Vďaka kolektívemu hospodáreniu a čo s tým súvisí z mechanizovaniu poľnohospodárskej rastlinnej výroby, bulharský Rud dosiahol v posledných rokoch oveľa vyššie hektárové výnosy ako v minulosti.

Uverejňujeme niekoľko fotografií z bulharských dedín.

Vo februárovom čísle „Života“ bola uverejnená súťaž o pesničky. Dostávame ceľú radu pesničiek a dúfame, že aj nadálej budeme ich dostávať. Prvé tri uverejňujeme. V budúcich číslach „Života“ uverejníme ďalšie. Ale okrem pesničiek chceli by sme, aby ste nám v listoch písali, prečo je to Vaša najobľúbenejšia pieseň a aké spomienky sa na ňu viažu. Upozorňujeme, že je to podmienka súťaže. Nešetríte papier a pište čo najviac o pesničkách.

SÚŤAŽ O PESNIČKY

HREJ SLNIEČKO, HREJ...

Hrej slniečko, hrej,
na snežík sa smeje!
Nech sa topí na vodičku,
nech sa stratí na chodníčku.
Hrej slniečko, hrej,
na snežík sa smeje!

Hrej slniečko, zas,
tu je jarný čas.
Polám l'ady v malé člinky,
nech ich nesú hravé vlnky.
Hrej slniečko, zas,
tu je jarný čas!

Hrej, slniečko, hrej,
na deti sa smeje!
Do videnia, l'ad a sánky,
zbohom, zimné radovánky!
Hrej, slniečko, hrej,
na všetkých sa smeje!

(zaslala Lýdia Lauková —
Prievidza — ČSR)

EJ MÁM JA LÚČKU...

Ej, mám ja lúčku v hlbokej doline
na nej tráva i otava nikdy nezáhyne.

Ej, keď ja pôjdem na tú lúčku kosiť
Ktože bude, ktože bude za mnou frištik nosiť.

Ej, donesie mi moja mladá žena
v novom čepcu začepená, rosou urosená.

Ej, ženo, ženo, čo sa neobujeť
zimná rosa a ty bosá zdravie sebe psuješ.

(zaslal Ján Piontek — Niedzica)

V TEJ NEDECI

(:V tej Nedeci hájiček:)
(:na ňom spieva sláviček:)

(:Nespievaj ty slávičku:)
(:zobudíš mi Aničku:)

(:Štyri nôcky nespala:)
(:za miláčkom čakala:)

(:Čakanie je ťažká vec:)
(:ešte horšia jak bolest:)

(:Od bolesti pomôže:)
(:Od milosti nemôže:)

(zaslala Mária Gronská — Niedzica)

POD TATRANSKÉ PROBLÉMY

Už onedlho nadíde čas, keď z Podhalia v novotarskom okrese výjdú kŕdele oviec na pasienky do prekrásnych oblastí Bieszczad v rzeszowskom kraji. Rokročne nowotarski bačovia prepravujú do tých oblastí — preprava sa uskutočňuje vlakom — tisícky oviec, ktorým už nestacia tatranské pastviny. Je ešte jedna príčina, pre ktorú podhalanské ovce musia sa pásť v iných oblastiach Poľska. Je dokázane, že pasenie oviec v Tatrách — presne povedané na území Tatranského národného parku — musí sa obrieť dílč z dôvodu ochrany tamnejšej prírody pred výhubením, prirody v ktorej su ojedinelé a vzácne ukážky vysokohorského rastlínstva. Tento dôvod rozholol predovšetkým o tom, že KNV v Krakove nadviazał spojenie s KNV v Rzeszowe, chtiac uchrániť nadhernú tatranskú prírodu pred istou „smrtou“.

Spolupráca krakovského a rzeszowského kraja má ešte jeden dôležitý dôvod. Z hospodárskych dôvodov je nutné osídliť východnú časť Karpát — Bieszczady, obhospodariť ladam ležiacu pôdu a zaviesť medzi iným chov oviec. Výsledkom tejto spolupráce sú nové saláše a hospodárvsky, pričom osídlenie dostávajú finančnú podporu a požičky na zakúpenie potrebného inventára a hospodárskeho náradia. Rzeszowské krajské zodpovedné orgány vynakladajú všemožné úsilie, aby bieszczadskú oblasť prispôsobiť novým hospodárskym podmienkam. Budúť nové cesty, turistické hotely, sídliská pre lesných robotníkov, ako aj pre robotníkov pracujúcich pri stavbe úzkokoľajnej železnice, preprave dreva a pod.

Oblast Bieszczad stala sa objektom záujmu náladých ľudí — študentov, harcerov a turistov. Každročne cez prázdniny prichádzajú sem stovky mládeži z celého Poľska pomáhať pri obhospodarovani Bieszczad. Mládež spája pekné s užitočným — lebo z jednej strany si zarába a z druhej strany využíva možnosť výletov. Iniciátorom tohto sú... bieszczadskí kaubojo

Pisza o nas

GŁOS ROBOTNICZY

ORGAN KWIKI POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Nazwa każdej chyba miejscowości w Polsce ma swoją, mniej lub bardziej prawdopodobną, mniej lub bardziej uzasadzoną historię. Tak jest i z Zelowem. W tym jednak, że można ustalić z całą pewnością, iż nazwa tego miasteczka pochodzi od nazwiska Zelin — Czech, który w r. 1802 zakupił od Józefa Świdzińskiego grunty, na których osiedliło się 16 rodzin czeskich.

Co przywiódło tych ludzi w tak odległe od ich rodzinnych miejscowości siedziby? Prześladowania religijne. Szukając miejsca, w którym mogliby wyznać swą wiare, zawędrowali aż do Polski tu osiedlili się — właśnie w przyszym Zelowie.

Za pierwszymi osiedlającymi przyszli następni i przed wojną w Zelowie mieszkało około pięć i pół tys. Czechów. Stworzyli oni więc to miasto i przyczynili się do znacznego jego rozwoju gospodarczego.

Dzięki uprawianemu przez nich tkactwu ręcznemu, powstały w Zelowie pierwsze fabryki włókiennicze. Dziś w Zelowie mieszka 500-osobowa grupa Czechów. Reszta wróciła po wojnie do swej ojczyzny. Ci, co zostali, są z jednej strony silnie związani ze swoją drugą ojczyzną, z drugiej — będąc Czechami, kochają swą ojczyznę, pragną nie tracić z nią kontaktu. Temu celowi stawy powstały w r. 1957 Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Czechów i Słowaków w Polsce, którego oddział zelowski rozwija ożywioną i owocną działalność.

Na jego czele stoi Vilem Tomeš. Jest on także kierownikiem święticy czeskiej. Jednak nie należy sądzić, że świętica ta przeznaczona jest wyłącznie dla Czechów. Przychodzi tu także młodzież polska, która również bierze udział w wiecach czeskosłowackich, organizowanych przez Towarzystwo. Wiadomoym znakiem przyjaźni łączącym Czechów i Polaków w Zelowie, są rozwieszone na ścianach święticy cytaty z wierszy Mickiewicza i pism Husa.

Towarzystwo bowiem stawia sobie za cel krzewienie kultury czeskiej i słowackiej, kultywowanie czeskiego i słowackiego folkloru, udostępnienie dorobku twórczej myśli artystycznej i naukowo technicznej narodu czeskiego wsi Czechów i Słowaków żyjących w Polsce.

Z drugiej zaś strony pragnie zapoznać z życiem, historią, kulturą i nauką czesko-słowackiego społeczeństwa polskiego.

Czasopismo czeskosłowackich i zasobów biblioteki zaopatrzonej w wydawnictwa w j. czeskim korzystają siłą ręcznie tylko Czesi. Ale juž takie imprezy jak występ teatru praskiego, które odbyły się w zeszłym roku w Zelowie, występy chóru młodzieżowego gromadzącego także Polaków. A w Oddziale Zelowskim Towarzystwa jest także 70 Polaków.

W tej chwili kierownik święticy przygotowuje wystawę reprodukcji malarstwa czeskiego oraz wystawę dzieł wielkiego pedagoga czeskiego Komenskiego i dzieł Husa. Dysponuje tylko reprodukciami i fotocopiami, nie mniej wystawy zapowiadają się bardzo ciekawie. Będą one eksponowane w Zelowie. Natomiast w Łasku otwarta będzie wkrótce wystawa czeskiego szkła i ceramiki, oczywiście przygotowana przez Oddział Zelowski Towarzystwa. Towarzystwo pragnie aby dzieci czeskie uczęszczające do szkół mogły się uczyć swego języka ojczystego.

Na razie stoi temu na przeszkodzie brak odpowiedniego wykładowcy. Može jednak przy pomocy Kuratorium udało siem ten problem rozwiązać.

Zelów jest największym skupiskiem Czechów w Polsce dlatego też zelowski Oddział Towarzystwa opiekuje się mniejszymi oddziałami mieszczącymi się w Łodzi, Kudowie, Strzelinie i Kucowie.

— študenti, ktorí každoročne na jar sú zamestnaní pri pasení dobytku. Na základe ich zaujímavých zážitkov bol spracovaný film „Rancho Texas“ a známy týždenník „Przekrój“ pricínil sa tiež k popularizácii Bieszczad uverejňovaním zaujímavých príhod zo života týchto kaubojo.

Netreba dokazovať aký veľký výchovný a hospodársky význam má tato akcia. Lebo z jednej strany mládež nachádza skvelé podmienky pre zážitky, tak podobné zážitkom skutočných kaubojo a z druhej strany štátne majetky získavajú v mládeži výborných pastierov, ktorí sa obetavu staraju o zverenie im stáda. Sú aj dobrodružstvá — v Bieszczadoch sú vši — koňko zaujímavých príhod čaká mladých ľudí, ktorí sa podujmú tuná pracovať!

Ako sme sa dozvedeli, príklad Bieszczad spôsobil, že aj pomorská mládež chce zaklať „ranch“ za účelom kolektívneho hospodárenia na území szczecinského kraja, kde poľnohospodárska výroba je veľmi zaostala. A tak aj na západnom Pomorí vzniknú kaubojské ohrady, len s tým rozdielom, že to bude pri mori a nie na horách..

Vracajúc sa k problémom Podhalia, chceli by sme čitateľom oznámiť, že myšlienka prenesenia oviec z podtatranských oblastí do Bieszczad vznikla pri neuštednej spolupráci slovenského TANAP. Lebo ako slovenský tak aj poľský národný park neustále si vymenávajú skúsenosti a názory na racionálne obhospodárenie terénov po oboch stranach Tatier. Spolu práca prináša veľa úžitku. Vedenie Tatranského národného parku (poľského) je ale v horšej situácii, nakoľko keď chce správne usmeriť chov v týchto oblastiach musí v prvom rade vybaviť vlastné pomery na týchto terénach. Je to práca veľmi ťažká, ale dúfame, že výsledky budú uspokojujúce.

ALEKSANDRA LEWICKA

✉ Listy ✉ Zvesti

PROTESTUJEME

Rozhlas, televízia, noviny, nám skoro každenne kladú na uvažanie výkričník výčinov neofašistov v Západnom Nemecku. Je treba, aby sme i my, ako priatelia svetového miera vyjadriť svoje protesty.

Ak sa západonemecká vláda pod vedením Konráda Adenauera nesnaží zabrániť výtržnostiam, maľovaniu hákových krízov, ba trpí vo vlastných radoch vojnových zločincov, my nechceme a nedopustíme, aby sa táto hřstka pokúšala ničiť naše úsilie, ktorým milióny ľudí buduje cielovedomý mier.

Fašizmus. Hitler. Nazisti a hákové kríže, koncentráky, budia v nás horkú chuť II. svetovej vojny. Západonemecká politika a jej prejavy budia nechut' ku všetkému, čo nepodporuje naše budovateľské časy.

Anna Svočíková
Jablonka

✉ Listy ✉ Zvesti

CO NOVÉHO?

Chcem Vám napiisať o tom, čo sa urobilo v Piekieliku v roku 1959. Keďže sa ukončilo I poschodie našej remízy, v ktorej sú tri pekné izby, dali sme tieto k dispozícii škole. V jednej izbe je trieda s vyučovacím jazykom slovenským.

Je to dobré, lebo deti sa už nemusia tlačiť ako doteraz. Dakujeme touto cestou krajankie Swientekovej, ktorá dala izbu, v ktorej sa deti učili, kým na začiatku tohto roka neobdržali nové triedy.

V minulom roku občania Piekielnika v rámci šarvarov naviezli kamene na úsek cesty asi 3 km dlhý, kde pod dozorom MNV bude dokončená nová pekná cesta, ktorú sa MNV zaviazal dokončiť behom roka 1960.

Ján Swientek
Piekielnik.

HARKABUZ ZAOSTÁVA

Checom sa totu cestou postažovať. U nás v Harkabuze nemá sa kto staráť o našu mládež. Potrebovali by sme niekoho kto by sa postaral o organizovanie nejakého súboru, tak ako napríklad v Podhradí slovenská učiteľka nacvičila divadelnú hru „Majster a tovariš“, ktorú už aj odohrali. U nás toto nemá kto urobiť.

(Meno a priezvisko známe redakcií)

LÝDIA NÁM PÍŠE

Musím sa Vám najprv predstaviť. Som čitateľkou Vašho časopisu „Život“. Som žiačkou II.A tr. v Prievidzi v ČSR. Na polročnom vysvedčení som mala samé jednotky. Radia čítam knihy, mám ráda divadlo. Som v tančacom kružíku a cvičím Spartakiádu. Budem prednášať na recitačných pretekoch. Súdr. učiteľky sú so mnou spokojné a ja som im veľmi považovať lebo vstupujú do nás to najlepšie: ako máme milovať svojich rodičov, zvlášť naše mamičky, svoju vlast a našu Stranu.

Lýdia Lauková
Prievidza — ul. Dlhá 642
CSR

Z. S.

Z. S.

Žijú na Marse MARTANIA?

Ci žijú na Marse mysliače bytosti alebo nie, táto otázka zaujíma nielen vedcov, ale ľudí na celom svete, ktorí s veľkým záujmom prijali

najnovšie hypotézy sovietskych vedcov o tajomnom hostovi z kozmu a o vzniku umelých družíc Marsu.

Stalo sa to 20. júna 1908. Nad pustou tunguskou tajgou sa objavila ohnivá gul'a, rozl'ahol sa obrovský výbuch. Barógrafové naznamenali vzdušnú vlnu, ktorá dva razy obeholo Zeme, seismografy zaregistrovali zemetrasenie. Odvtedy sa veda pokúša vysvetliť záhadné kozmické teleso. Vznikla domienka, že do sibírskej tajgy spadol ohromný meteorit. No doterajšie špeciálne expedície vedcov märne pátrali po kráteri, neobjavili ani úlomky, našli iba spustošenú tajgu na ploche vyše 60 štvorcových kilometrov.

Bola to kozmická atómová raketa. Túto smelú hypotézu vyslovil pred časom sovietsky inžinier Alexander Kazancev. Zakladá sa na tom, že v sibírskej tajge vo výške dvoch kilometrov nad zemou explodovala pri pristávaní atómová raketa z kozmu. Kazanceva k tomuto záveru viedlo niekol'ko zvláštností. Tak na spustošenej veľkej ploche nenašli nijaké kúsky meteoritu. Stromy sú vyvrátené z koreňov iba na okraji celej plochy, zatiaľ čo uprostred stojí — čo ukazuje, že teleso vybuchlo nad zemou a tlak vzdachu, šíriaci sa kužel'ovite, vyvrátil iba stromy na okraji. Okrem toho porovnával tunguzský výbuch s výbuchami a účinkami atómových bomby v Japonsku, ako aj výpovede ľudí, ktorí ich prežili. V záznamoch zo seismografickej stanice v Irkutsku sa hovorí o striebornej guli, ktorá sa rýchlo menila na ohnivý stl'p. Zistil, že Tunguzovia, ktorí prišli veľmi skoro po výbuchu na miesto katastrofy zomreli po čase na nejakú neznámu chorobu.

Opierajúc sa o hypotézu sovietskeho vedca Tichova, podľa ktorého je veľmi pravdepodobný život aj na iných planetách, Kazancev mieni, že atómová raketa k nám prilete-

la z inej planéty, že tajomní hostia boli najpravdepodobnejšie Martania. Na jeho podporu vypočítal prof. Sternfeld, že kozmická raka Martanov letiacia na Zem s medzipristátim na Venuši, mala najvhodnejšiu dobu k návštive Zeme práve 30. júna 1908. O rok neskôr v čase priblíženia sa Zeme a Marsu, keď Martania mohli štartovať naspäť, pozorovali vedci na Marse jasné záblesky. V rokoch 1920, 1922 a 1924, v čase, keď došlo opäť k priblíženiu planét, zachytili pozemské rádioaparáty signál na vlne, na ktorej nemohla pracovať žiadna pozemská stanica. Odvtedy sa podobné signály neobjavili. Je možné, že Martania za 16 rokov od katastrofy, ktorú vzhľadom na polohu Slnka nemohli pozorovať, stratili nádej na návrat svojich astronautov, a preto sa viac s nimi nepokúšali nadviazať spojenie.

Celkom nezávisle od Kazancevej hypotézy o výbuchu kozmickej atómovej rakety, sovietsky vedec dr. fyzikálno-matematických vied I.S. Šklovskij dospel na základe rozsiahleho výskumu k záveru, že oba mesiace Marsu — Phobos i Deimos — sú umelého pôvodu.

Pokial' ide o to, kto vystrelil umelé družice Marsu, Šklovskij sa domnieva, že pred dvoma-troma miliardami rokov mohli žiť na Marse mysliače bytosti vysokej kultúrnej úrovne. Mnohí astronómovia predpokladajú, že vtedy bol v atmosféri Marsu kyslík (teraz tam už nie je takmer žiadny) a aj teplota bola iná (teraz je tam asi taká teplota, ako vo výške 18 km nad Zemou). Šklovskij súčasne vyslovil presvedčenie, že teraz tam už neexistuje

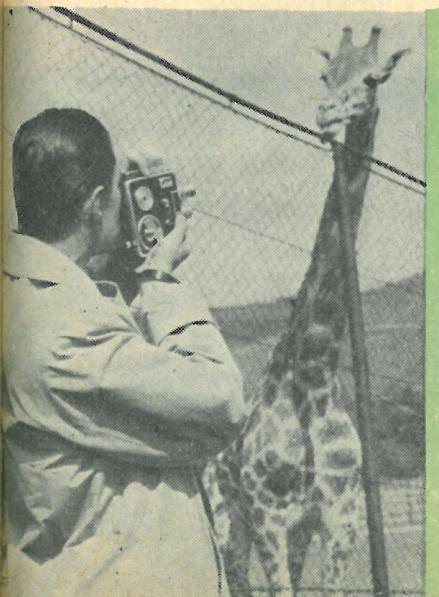
vysoko organizovaný život a že obyvatelia Marsu v poslednej etape museli opustiť svoju planétu (podmienky ku kozmickým letom majú priaznivejšie ako na Zemi, lebo tam pôsobí ovel'a menšia príťaživosť).

Na Marse žijú rozumné bytosti. To tvrdí inž. Kazancev, ktorý sa hned po novej hypotéze Šklovského ozval a veľmi s ňou súhlasil, až na dva body. Nesúhlasil s tým, že by teraz nemohli žiť na Marse zložité organizmy len pre nedostatok kyslíka. Ak totiž existovala taká vysoká kultúra, povedal v rozhovore s moskovským zpravodajcom „Życia Warszawy“, že bolo možno vystreliť obrovské družice (Šklovskij predpokladá váhu až 100 miliónov ton), potom táto kultúra nemohla zahynúť.

Podľa názoru Kazanceva aj dnes žijú na Marse mysliače bytosti, ktoré si zariadili život pod povrchom svojej planéty v hermetických jaskyniach, kde pestujú rastliny „vyrábajúce“ kyslík. Na povrch planéty môžu vychádzať v skafandroch. Koniec-koncov už aj na Zemi máme takú vyspelú techniku, ktorou dokážeme vytvoriť hermetické kabiny a zásobovať v nich ľudí kyslíkom aj niekol'ko mesiacov. Podobne to bude aj v kozmických raketách.

Kazancev v tejto súvislosti uvádzia tri fakty: umelé družice Marsu; kozmické teleso, ktoré pred 50 rokmi priletelo k Zemi z Marsu a vybuchlo nad Sibírou; a atómový výbuch na Marse, ktorý astronómovia pozorovali pred dvoma rokmi. Všetky tieto fakty ho vedú k záveru, že mysliače bytosti žijú na Marse aj dnes.

L'UDIA
A
ZVIE-
RATÁ

PRÍBĚH STARÉHO STOLÁRA

Taky človek ako som ja, nemá veľa času na spomienky. To viete — stolár. Od rána do večera sa nezastaviš. Domy rastú ako huby po daždi. A ja len stále oblok, oblok, oblok, dvere, dvere, dvere... A vždy si myslím, keby jeden z tých nových bytov bol tak pre mojho Ondreja. Ale už nebude... Nezhlobí moja ruka tie dvere a nezhlobí oblok, ktorý by otváral a zatváral môj syn...

Vtedy však, keď sinavý večer sadne na strechy mesta, keď sa svetlá začnú rozžiňať v poschodových domoch čo stojia oproti nášmu bytu, a ja vidím cez nezastreté okná, ako muži vracajú domov, vtedy sa mi nedá len tak zabudnúť... Keď sa to všetko začalo, ešte som nerobil na takýchto strojoch ako dnes. Poklepával som kladivom, vrígal piškou a oháňal sa hoblkom v dieľni majstra v našej ulici ako večný tovariš. A do týchto rokov mi dorastal syn Ondrej. Rástol ako smrek v hore. Tak pekne, ale aj tak divo. Nevedel som si s ním už rady. Nepomáhalas prosba ani hrozba, ba ani bitka. A potom mi príšla na um čudná myšlienka. Ved' čo sa môže zrodiť v takej neučenej hlave prostého človeka? Vždy keď chlapča niečo vyviedlo, zahľabil som do verají, ktoré viedli z kuchyne na dvor, klinec s gul'atou hlavičkou. Za čas sa ich nazbieralo toľko, že utvorili okolo dverí celý veniec.

Raz podvečer, ako dnes si pamäťam, zastal Ondrej pri dverách a zamyslel sa. To už vchádzal pomaly do človečenstva. Bez veľkých rečí ma chytil za ruku. Mal som ju vtedy vari tak vypracovanú a tvrdú ako drevo, ktoré som obrábal.

— Otec bude to ináč...

— Dobre, že dostávaš rozum, už si sa dosť na vystrájal. — A za každý dobrý skutok, ktorý vykonáš, vytiahnem jeden klinec z verají... Pričin sa, aby boli dvere čím skôr bez klincov...

Nuž čo vratiet? Ako prišiel Ondrej do rokov, zostal ako premenený. Chytil sa do remesla tak ako ja. Viete, stolárcina nie je také hocijaké remeslo, keď ju človek poctivo vykonáva. A so sýnom si nás veru majster chválil...

Sprvu som začal klince vyťahovať, jeden po druhom, no potom, keď som videl, že už sú dávno za Ondrejom časy zelených mladých rokov, vytiahol som všetky klince a akosi som to po kládal za žart, z ktorého Ondrej už vyrástol tak ako z chlapčenských nohavíc.

No nie tak Ondrej. Zastal pri verajách, keď už nebolo v nich jediného klinca, a povedal veľmi väzne:

— Klince sú sice preč. Ale zostali po nich dieury...

To sú ako spomienky na moju ľahkomyseľnosť. Viem, pár zlých chvíľ som vám spôsobil. — Raz aj tie musíte zatrief...

Nuž ved' tak. — odvetil som len preto, aby som čosi povedal — a vec sa mi stále zdala malicherňou.

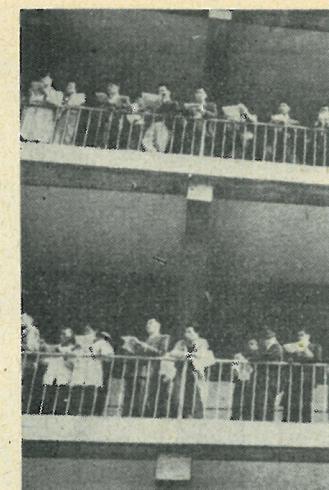
Potom mi zakrátko Ondrej narukoval. A jedného dňa prestal piisať. Dozvedel som sa, že sa priadal v Martine k povstalcom keď vypuklo Slovenské národné povstanie. Čo vám budem rozprávať o dlhých chvíľach trápenia otcovského srdca... Poviem len toľko, že napokon som sa dozvedel, čo som sa nechcel dozvedieť: padol.

Možno poviete, že som ja — už stárnuci človek, trafil rozum. Možno som sa správal ako decko. Toľko som sa natrpel v mojom živote, že moje oči už ani plakat' nevedeli. Ved' syna som vychoval sám vlastními rukami. Jeho mat vtedy, keď on uzrel svetlo tohto sveta, ho opustila. Život za život.

Vzal som hoblik a pretiahol ním veraje. Dierky zmizli. A veraje som znova natrel krásnou bielou olejom farbou...

A to je všetko...

Všetko...

V tejto krajine bol nedávno poľský súbor piesní a tanca „Mazowsze“ a je celkom možné, že práve o tom čítajú v novinách Japonci. Vystúpenia nášho súboru

„maz“

„Polárneho medveďa nemôžeš ranit a potom zutekať, on vždy, keď je ranený, beží a pláva za tebou. Táto zver sa nebojí človeka. Aj v smrteľných mukách hľadí man s akýmsi opovržením.“
Shorty Weight, chlap malý, ale tuhý a ako skala pevný, zo svojich štyridsiatich rokov dvadsať strávil na Aljaške. Hoci bol zakončil univerzitu, život v meste plný hurhaja a prachu, nenávidel. Radšej si žil na Aljaške. Keď bol raz prišiel do New Yorku, toľko toho navyprával o polárnych medvedoch, že som neodolal — vydal som sa aj sám na cestu. Chcel som tiež mať kožušinu z polárneho medveďa — kráľa Arktídy.

Eskimáci polárneho medveďa volajú „nanuk“. On môže väziť aj 800 kilogramov. Žije v najsevernejších krajoch Aljašky. Stravuje sa všetkým, čo nájde, lebo potrava je preň veľkým problémom. Kvôli nej musí neustále prechádzať z miesta na miesto. Svoje stále stanovište nemá, ale obyčajne sa preváža na krychoch, číha na tulene a velryby. Zrak nemá tak veľmi vyuvinutý, ale zato ťuch má až fantastický.

Lov na polárneho medveďa je plný hrozného nebezpečia. Človek tu musí zápasíť s úžasne chladným počasím a tiež spriateliť sa s tamojšími ľudmi, lebo aj od toho závisí, či bude mať úspešný lov.

„Nanuka“ nemožno len tak zabít. Je ho životná sila je nesmierne veľká. Potom ho neraz celého dostrieľali, ba guľka mu dokonca prešla aj cez srdce, a on sa predsa približoval k nim... Le-

bo polárneho medveďa nemožno ranit a potom zutekať. On sám to nedovolí. Vždy, keď je ranený, beží alebo pláva za tebou. Vždy! On sa človeka nebojí. Aj v smrteľných mukách hľadí man s akýmsi opovržením.

Prvého polárneho medveďa som viadal, keď som s Eskimákom Inagatom kajakom šiel pomedzi ľadové kryhy. Oči mi zažiarili a ruky sa mi zachveli: „Ved je to najľahšia robota na svete“. V duciú som sa priam hanbil, mieriac na medveďa sťa na nejakú prabojčinnú kačicu. Inagat ma výstražne varoval, aby som nestrelal, no ja som predsa vystrelil. Na šťastie netrafil. Medveď iba silne zareval a šiel si svojou cestou. Eskimák ma poučil, že medveďa neslobodno triafal do hlavy, ale pod lopatky, lebo guľka jeho hlavu nechytá.

Istého dňa naše malé lietadlo pristálo na nejakých dvesto metrov od driemajúceho medveďa. Nespozoroval som ho hneď. S pripravenou puškou šiel som smérom k nemu. Náhle sa však ozval prenikavý rev a „nanuk“ sa už rútil k lietadlu. Pilot bol zaraz pripravený odštartovať a len v poslednej chvíli sa mi podarilo vbehnúť do lietadla. Medveď sa rozrúrene dival za nami a prednými labami silne udieral o ľad. V tej chvíli som si myslil, že mi veru ani prinajmenšom kožušina z bieleho medveďa nechýba.

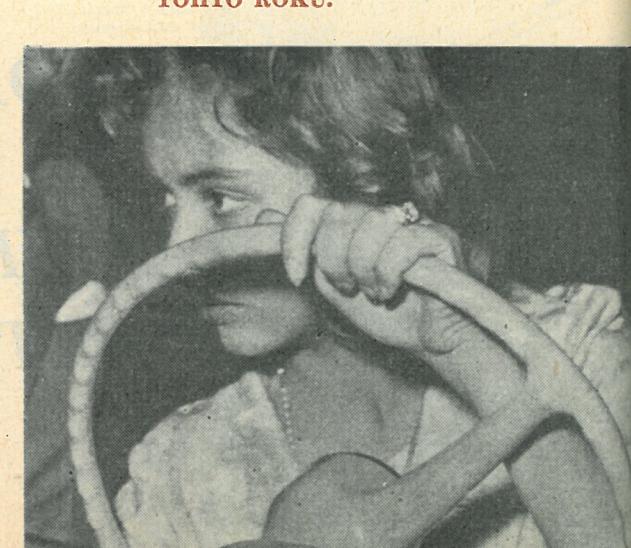
„Nanuk“ veľmi menávidí aj psov. Jedným zámacom laby bol v stave zabít aj najsilnejšie psisko. To som mohol vidieť už na druhý deň po tom, čo sme ufrngli lietadlom.

Na sánkach, ktorého niesli sme hľadať. Jedno zbadali pri veľkodomovku. Len čo nás spozl, zarev hrúza. Inagant mi znedovolil ľat, ale najprv pustilevedať ktorý prvého z nich zabil. statných akoby ani si. Snádel, že my sme jeho nepriateľ, a preto sa pustil na Siel počale sa chystať zmliaťa s všeobecnými labami. Oisť nen Zubami ako ostatné zvierat, a labami. Bol som vzdri, triasťa sa a akýsi závrat mal, vidiť „nanuk“ od nás lený il triadsa krokov. Psistále okolo nás. To ho zastaňa a trochu sa postavil idne no

— Streľaj! Streľaj vrešťa gant. Obaja sme stria raz. ozruta sa zakolísala nám tila sa na ľad.

Slova som nemohol knúfť, zil som sa nad myšľu, že bi pušky, tie malé veciny striečko sme si primiesili viličov sveta, tak náhle mazlom Arktídy. A potom na sviatky prekvapenie, ako ská biela hlava dívka sa zadá hy pohýbajú a narójú, ako náhle laby hrozia — a zver chystá zaútočiť. Ani som mohol. Počul som vino, potom ešte jeden a ešte Medveď znova klesolant bosený polovník. Kývek n

HLADÁME MĽADÝCH TVORCOV

UŽ SÁM NADPIS HOVORI O CO IDEO NO L'OM KTOREJ JE NÁJST SCHOPNÝCH DÝCH DANÝCH.

NIŽEUVADZAME RADU OBRAZKOV, RE TV NÚ UDALOSŤ AKÚ? TO UŽ MUSÍTE VITLIŤ CICH SPISOVATEĽOV. ZÁLEŽÍ TO LEN VASÉJ NAJLEPŠIE PRÁCE BUDÚ UVEREJNE „ZIV DAKCIA UDELÍ KNIŽNÉ ODMDY. TEZ ZAS TOHTO ROKU.“

JAPONCI CÍTAJÚ OVINY

tesili sa v tom ďalekom a exotickom kraji veľkým úspechom. Poľská kultúra si získala nových prívržencov v krajine „kvitnúcich čerešní“ ako sa populárne menuje Japonsko.

muzeum

čalo niekoľko medveda. Jedného om ľavom briežorovom zareval až dovnušil strieňa medveda psov, hnežab. O nedele. Snáď v ľahve nepratelia, nás. Siel pomaly, aždaj nás svojimi vŕasťami nenapadá travévery, ale iba ušením triasol som a chýl, vidiac, že vzdelený iba na i neviše štekali mýliť, zastavil sa na zem nohy.

j — zurešť Inagant. Biela oprotná a zrú-

il preteknut. Zhrievienku, že by naše ľadky na strieňanie, i v civilizovaného ohli plomíň kráľa som na svoje návide, ako sa veľmi, ako sa zadné novnávajú, ako predku sa zver znova hnút som sa nešak mnou výstrel, i začať ešte jeden. Inagant bol skúmkovský medved

nebol mŕtvy ako ten ľad, zatiaľ nepresťal naň mieríť.

Toto však nebolo môj triumf. Kožušina, nepatriala mne. Ja som musel čakať novú príležitosť. Nie však zadlho.

Raz na úsvite ma prebudil zbesilý šteket psov. Vyšiel som von a cez hmlu som spozoroval niekoľko polárnych líšok ako sa strácajú v diaľke. Domnieval som sa, že psi štekajú do nich. Tým väčšie bolo moje prekvapenie, keď som tu, iba na niekoľko krokov od nášho tábora, zbadal medvedie stopky. Líšky teda iba za ním, čakajúc, že si pochutnajú na tom, čo zbudne z jeho hostiny. Pochytil som pušku a podhô za ním. Siel som nečujne, vždy proti vetru a vedľa kopca z ľadu a snehu. Hodne dlho som tak išiel, keď som, pozrú na kompas, zbadal, že sa vlastne pochybujem v kruhu. Urobil som ešte zo-pár krokov a vlasys mi dupkom stáli. Vedľa to boli moje vlastné stopy a medvedie som sám zahladil. No ešte väčším som ťasil, keď som zbadal, že na mojich stopách sú odtlačky „nanukových“ lab. Medved teda naháňa mňa a nie ja jeho!

Kde je vlastne medved? Za mnou, či pred mnou? Nevedel som kam sa pustiť. Zozbierajúc všetku odvahu, pušil som sa opačným smerom, aby som sa s medvedom zišiel tvárou v tvár. Bolo to jediné východisko.

Začal som ľutovať, že Inagant nie je so mnou. Bol som ponechaný na samého seba, nemilosrdne naháňaný dravcom, ktorého som si bol zvolil za

korisť. Vyberať tu nebolo čo: „nanuk“, alebo ja. Pripravil som pušku a začal som sa vracať vlastnými stopami. Neurobil som ani šest krokov a hľa: — on tu stál. Chvíľu sme sa dívali na seba a mne sa verif nechcelo, že by to bolo pravda. Chyba! Nie, chybu neslobodno urobil, mysel som si v duchu. Chyba môže znamenať smrť a ja zomrie nechcem.

Sta obrovská obluda medved sa zjavil pred mnou. Tíško bez hluku.

Casu bolo veľmi málo. Keby som nebol načas vystrelil, bol by sa iste hodil na mňa a rozdrvil ma svojimi labami. Namieril som a samému mi bolo divné, ako som sa tak náhle upokojil. Namieril som pod jeho lopatku. Rozlahila sa smrteľná streľba, ja som trochu zaváhal a potom som znova vystrelil. Streľal som a zasa streľal, lebo medved sa mi približoval, a to rýchlo, bez vŕahania. Aspoň mne sa tak zdálo. Mal som dojem, že sa rúti priamo na mňa, aby ma zahubil. Streľal som a odskakoval na bok a znova streľal. Počul som, že sa medved zrútil dolu. A potom som sa aj sám vystrel. Jeho telo sa zvalilo vedľa mňa. Viacej som už nemusel streľať. Kráľ nedosiernych bielych diaľav bol mŕtvy.

Sadol som si vedľa neho a začal som fajčiť cigaretu za cigaretou. Pušku som však ešte vždy mocne zvieral lebo som mu ešte stále neveril. A len po neviem kolkej cigarete normálne myšlienky mi nahnali úsmev na tvár. Toto bola moja kožušina.

L'UDOZRÚT

VOLALI sme ho Vojtek, hoci správne sa menoval František Bulák. Bol Poliak. Živo si spomínam naňho, ako by som ho videl včera: nízky, zavalitý, okrúhly tváre, živých očí, veselý. Dobrý spoločník a kamarát, žičlivý, s posledným grošom by sa s tebou rozdelil.

Do Afriky ho vyhnala bieda. Usadil sa v Rodézii ako záhradník. Jeho brat doteraz žije v Kapskom Meste.

Žil som s ním skoro štyri roky. Okrem záhradníctva a iných práce na farme rád poloval na divú zver. Najväčšiu záľubu mal v chytaní lesov do silnej železnej pasce, ktorú staval ku vchodu ohrady pre ročný statok. A mal v tom šťastie. Koľko ich za svojho života chytil, neviem. Za môjho pobytu v Afrike štyri alebo päť.

Bolo to r. 1943, začiatkom augusta, v období sucha. Ale v jeho záhrade bola dobrá úroda, lebo ju zavodňoval z priehrady na malom potôčiku. Naš Vojtek mal teda plné ruky práce. Jeho radosť mu kačila okolnosť, že v nočnom čase plot jeho záhrady preskakovali štíhle antilopy a obžirali mu mladú zeleninu. Rozhodol sa, že záhradu bude v noci strážiť a antilopy strieľať.

Záhrada bola od domu asi na 200 metrov. Za ňou sa rozprestiera džungla. Medzi záhradou a domom bolo voľné miesto; len kde-to rástli pomarančovníky.

Veľké červené slinko zapadlo. Skončil sa horúci, úmorný deň. Príjemné večerné ochladenie osviežilo všetko živé. Po krátkej spoločnej večeri sa trocha posedelo na verandu, potom sa šlo na odpočinok. Ale nie Vojtek. Prehodil si nabítu pušku, vzal si petrolejový lampáš a vybral sa na postrežku do záhrady. Mohlo byť 9 hodín.

Po malej chvíli nočné ticho prerušil prenikavý, zúfalý výkrik a zasa úplné ticho. Vedeli sme, že je zle. Ozbrojení belosí s puškami, černosí s dýkami, bežali sme k miestu, odkiaľ vyliešiel hlas. Našli sme ešte horiaci lampáš, trochu ďalej pušku a Vojtkovu čiapku. Volanie zostało bez odpovede. Noc bola teplá a tmavá. Stáli sme bez slova. Tušili sme, čo sa stalo.

Starý farmár dal priniesť viac svetiel a všetci obyvatelia farmy sa dali do hľadania. Na voľnom priestranstve sa nič nedalo zistíť a do džungle bolo nebezpečné ísiť. Preto farmár rozkázal vrátiť sa. Čo ak by lev napadol niekoho z nás? Vedeli sme totiž, že Vojtka zabil lev. — Už pred troma dňami černosí rozprávali, že v okolí ich osád sa potľka stáry lev.

Na druhý deň, len čo začalo svitať, pobrali sme sa hľadať strateného. V húšťave pospletej lianami sme postupovali len štvornožky. Po hodnej chvíli farmár našiel v tráve Vojtkovu gumenú topánku, z ktorej vyčnievala obhryzená ľudská noha. Mráz nám prešiel po chrbotoch. Naše úsilie potrestať vraha sa v nás znásobilo.

Po neceľej hodine sme zbadali starého leva. Keď videl asi dvadsať ľudí zaškúliel žltými očami, zavrčal. Potom sklonil hlavu do trávy a keď ju zasa zdvihol, videli sme v jeho papuli zohavenú Vojtkovu mŕtvolu. S ňou sa pomaly pobral ďalej do húštiny. My za ním, Streľať sme však nemohli, lebo lev sa nám len občas vynoril, aj to na takú

chvíliku, že nebolo možné ani zacieliť. Napokon sa lev očitol na voľnejšom priestranstve. V tom momente sa ozvala salva z našich pušiek. Keď sa dym rozplynul, videli sme leva ležať nehybne na zemi. V tlame stále držal zohavené telo nášho priateľa.

Bolo tu treba veľkej opatrnosti, lebo nikto si nebol istý, či lev nie je len poranený. Casto sa stávalo, že postrelený lev sa zúrivo vrhol na povinníka. Lev má veľmi húževnatý život, ako naša mačka.

Stáli sme obďaleč a pozorovali, či lev nepríde k životu. Asi po desiatich minútach kývol farmár na jedného černocha, ktorý bol neobyčajne zručný v hádzaní dýky. Černoch pochopil. Dýka zasvišala vzduchom a zabodala sa levičovi do brucha. Lev sa nepolohol, bol mŕtvy. Ostatnú černosí pre istotu hodili doňho ešte svoje dýky, ale bolo to zbytočné.

Lev mal prestrelenú hlavu a pod ňou bola kaluž už tuhánecká krv. Mŕtvolu však stále držal medzi zubami. Bol to otriasajúci pohľad.

Vojtek mal hlavu poodieranú, bol bez rúk a nôh, vnútornosti mal vyžráté. Tie sú pochúfkou levov. Černosí násilne otvorili zafatú tlamu a mŕtvolu opatrnne vytiahli. Dvažia z nich odbehli na farmu pre posteľnú plachtu, do ktorej sme zavinili zohavené telo.

Lev bol veľký, dobre urastený samec, kedy si kŕasavec, dnes vysolený starobou. Z bujnej hrivy mu veľa chýbal; vypľzla mu a preriedilo mu ju tŕnisté krovie. Na tele mal niekoľko jaziev. Mnoho zubov mu chýbalo.

Vojtkovu mŕtvolu odnesli černosí na farmu. Farmár rozkázal leva stiahnuť a zakopať. Stiahnuť kožu nebolo ľahké, ale vykopať v zemi jamu bolo nad ľudské sily. Zem bola tvrdá ako skala, vedľ už 5 mesiacov nepršalo. Farmár napokon súhlasił s návrhom černochov: leva odniesť na slinko, aby sa jeho telo zaparilo a do večera zapáčhlo; to ostatné spravia už hyeny.

Pohreb bol tichý a skromný. Len veľa černochov prišlo odprevať nebohého, lebo Vojtek bol medzi domorodcami veľmi obľúbený. Pochovali ho medzi černochov na cintoríne nedalekej misijnnej stanice do tieňa šumiacich paliem. Úbohý Vojtek! Už sa nikdy nevráti do svojej „kochanej Poljske“.

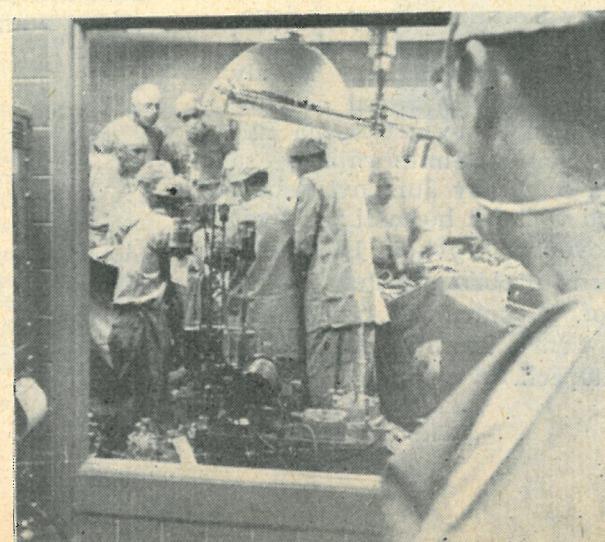
Farmár, hoci veľmi šetrný, dal mu v hlavnom meste Rođeziu vykresať dva kamenné kríže; jeden dal postaviť na Vojtkov hrob, druhý na miesto, kde ho lev chytil.

Prípad, že by lev zabil človeka, je v týchto krajoch dosť zriedkavý. Lev nie je najhorší dravcom, najmä mladý, ktorý si vie obstaráť dosť potravy. Zvierat je tu totiž dosť a lev má tu dobré časy. Ak stretnete človeka, so záujmom sa naň podívajte a nechá ho na pokoji. Ak však zostárne, nevládze dobrehnúť rýchlonohé antilopy, a vtedy veru triebu. Vtedy sú mu dobré aj hady a jašternice, ktorými v mladosti opovrhoval. Zahynie obyčajne prirodzenou smrťou. Pohreb mu obstarajú hyeny. Pred smrťou však napadá aj človeka. Preto sa rád zdržuje okolo černošských osád, kde veľmi šaratapí. Angličania ho volajú „ludožrút“.

A takýto leví starec napadol aj Vojtka.

M. Beňo

HLADÁME MLADÝCH TVORCOV

JE NOVA SÚŤAŽ „ŽIVOTA“, CIEMLADÝCH LUDÍ — LITERÁRNE NA-

KTOĽE TVORIA KONKRÉTNU ŽIVOTSKVILITVY, KANDIDÁTI NA BUDÚOD VÁSÉ FANTÁZIE.
NÉ „ŽIVOTE“ A OKREM TOHO RE-
MRM ZASLÁNIA PRÁC, DO KONCA

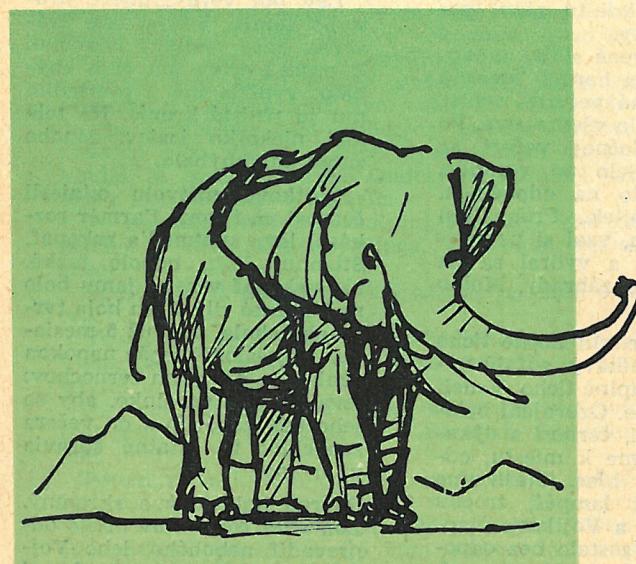
tik tak

Tento obrázek není snímek z filmu. Je to konečná scéna pravdivé události — útoku na banku v Cleveland v USA. Ráno v 7 hodin bylo zazvoněno na dveře domu ředitele banky, p. Foxa. Jedna z Foxových dcer šla otevřít. Neznámý muž ve společnosti partnerky vešel s revolverem v ruce do pokoje. Přišel k p. Foxovi a řekl mu: „Za mnou“. Jeho společnice přitiskla ke stěně paní Fox a její dvě dcery, svázala je, kladouc před nimi atkóvkou, ze které byl slyšet rytmický zvuk „tik-tak“. „Jestli se pohnete“ — řekla — „bomba vybuchne“.

Bandita přinutil pana Foxa, aby jej zavezl autem do banky. Tam čekali na pracovníky. Od 8. hodiny — podle

toho, jak přicházeli úředníci do práce — gangster je zamýkal ve zvláštním pokoji. Mezitím se v domě ředitele jedna v dcer uvolnila z pout. Potom z pout vysvobodila matku a sestru a zatelefonovala otci: „Máš nějaké potíže? Jestli ano, řekni „ne“ a odlož sluchátko. P. Fox řekl „ne“ a vypojil se. Ženy uvědomily policii. Ono „tik-tak“ v aktovce se ukázalo být jen obyčejným budíkem. Policie obklíčila banku, vhodila tam slzné granáty a čekala. Po chvíli vyskočili omámení pracovníci banky. Bandita, jehož společnice přeče v poslední chvíli zmizela, nebyl zatčen: sám si vzal život.

Mladý slon Jumbo, bez toho, aby o tom vedel, stal sa pomocníkom vedcov, historikov. Jumbo mal po 2100 rokoch zopakovat to, čo kedysi urobili sloni najsmelšieho vojvode svojho času Hannibala, ktorý žil v rokoch 246 — 183 pred n.l. Slon Jumbo mal dať odpoveď na otázku historikov: akým spôsobom, prípadne ktorou cestou prešiel cez Alpy Hannibal.

Hannibal pochodoval zo Španielska cez Francúzsko do Talianska s armádou v ktorej mal 30.000 vojakov, 5.000 koní a 37 slobnov. Učenci sa však nevedia dohodnúť na tom, ktorou cestou išiel Hannibal cez Alpy a dokument o tom sa nezachoval.

Do polemiky vedcov sa zamiešal aj Angličan John Hoyte, ktorý tvrdí, že Hannibal išiel cez Col de Clapier a na dôkaz svojho tvrdenia vymyslel si Hoyte slona Jumbo, ktorý mal potvrdiť správnosť jeho tvrdenia. Jumbovým prechodom cez Alpy sa však John Hoyte nemienil uspokojíť. Po prechode chcel začať archeologické vykopávky, lebo predpokladal, že sa cestou musia nájsť hroby padlých alebo umretých vojakov.

Slonica Jumbo má dnes 11 rokov a pochádza z Indie, ale Hoyte ju našiel v zoologickej záhrade v Torine. Terajší riaditeľ torinskej zoologickej záhrady Arduino Terni bol zamestnaný v maštaliach maharadžu z Mysore

JUMBO PO STOPÁCH HANNIBALA

v Indii, keď prišiel na svet Jumbo, ktorého neskôr priviedol do Talianska. Terni krmil mladého Jumba z flášky. Istý čas bol Jumbo aj v cirkuse Togni, ale neboli to život pre neho. Jumbo nerád, vystupoval a naopak, rád utekal na prechádzky do zoologickej, záhrady, kde sa Jumbo zase stretol so svojim pestúnom Ternim.

Z Torina previezli Jumba do Francúzska vo vlaku v osobitnom vagóne. V inom vagóne viesli proviant pre Jumba.

Prechod cez Alpy začal 20. júla m.r. a mal trvať do 29. júla. Cesta bola podelená na osiem úsekov. Prvý úsek bol dlhý 17 km, druhý 24 km, tretí a štvrtý tiež po 24 km, piaty 9,5 km, šiesty 15 km, siedmy 14 km a ôsmy 8 km.

Cestou mali Jumba kŕmiť dva razy denne, ráno a na poludnie. Na jedno kŕmenie mal Jumbo dostávať pol vreca chleba, vedro otrúb, pol baly sena, 10 kg mrkví a 20 kg jabĺk a 120 litrov vody. Tieto potraviny mali pre Jumba cez Alpy niesť mulice.

Nebola to malá expedícia, keď sa Jumbo vybral na cestu cez Alpy. Okrem riaditeľa zoologickej záhrady Terniho, okrem sprievodu mulíc s potravinami, išiel s Jumbom aj veterinár profesor John Dickman, bývalý plukovník v Indii, ktorý sa staral o Jumbovo zdravie. Dve Angličanky: Cynthia Pilkingtonová a Clave Harden Smithová mali sa staráť o stravu a o to, aby Jumbovi nebola zima. Vo veľkých výškach ho mali zakrývať vlnenou a nylonovou prikrývkou. Istá fabrika v Northamptone urobila pre Jumba osobitný šiator. Prof. Hickman dal pre Jumba urobiť špeciálne čižmy, ktoré mu mali obúvať na ľahších etapách.

Napriek všetkým týmto prípravám, slon Jumbo neboli ochotný slúžiť vede a nechcel prejsť cez Alpy. Prvú etapu prekonal sice ochotne, ale na druhý deň sa ďalších pretekov jednoducho a nešportovo — vzdal. Urobil čelom vzad a ani za svet nechcel po kračovať v ceste, ktorú mu určili.

Profesor Hoyte, autor plánu a celého podniku sa však nevzdáva.

Na vysvetlenie má celý rad dôvodov.

V prvom rade ako dôvod uvádza skutočnosť, že Hannibal nepodnikal túto cestu s jedným slonom, ale ich mal 37. Možno, že aj Jumbo by vo väčšej spoločnosti bol vydržal až do konca.

Ako druhý dôvod uvádza Hoyte skutočnosť, že Hannibalove slony boli z Afriky a tento je z Indie.

Africké sú údajne odolnejšie.

V zoologických záhradách zvyklo si Jumbo na deti, na smiech a veselosť. Na prvom úseku cesty cez Alpy ho sice tiež vyprevádzala a vítala hudba a početné obyvateľstvo, ale na druhom úseku toto už odpadol a tak aj Jumbo stratil chut ísť ďalej bez hudby.

TURÍCE V PODWILKU

Mälokde na Orave zachovali sa také staré a originálne turične obyčaje ako u nás v Podwilku. Jedným z nich je aj zdobenie oblokov, obrazov, pitvorov i húmieň zeleňou. To preto, aby svieža zeleň privábila dobrého ducha do skromných dedinských chalúp. Každý poriadny gazda si na májové sviatky vyzdobí svoj dom.

Názov „Turíce“ je veľmi starý. Zachoval sa ešte z pohanských čias, keď naši pohanskí predkovia svätili noc tura, ktorý vtedy ešte žil v okolitých lesoch. Obyčaj svätenia turičnej noci sa udržal v Podwilku dodnes, hoci postupom času, ale menili sa jeho formy.

Naše dnešné babičky rozprávajú, že ešte veru od svojich babičiek vedia, že na turičnu noc lesné rusalky začínajú svoje zábavy a tanče. Beda tomu, kto sa im vtedy do stane do rúk. Rusalky zavesené dlhými zelenými vlasmi o konáre kolembajú sa vo vetre. Ak sa im nejaký neborák dostane do rúk, trápi ho dotial, kým nevypustí ducha. Aby rodičia uchránili malé deti od zlych rusaliel, kladú im pod vankúš „palnín“.

Dodnes sa u nás v Podwilku zachoval zvyk pálenia ohňov na turičnu noc pod holým nebom, okolo ktorých mládež spieva. Vraj vtedy sa lesné rusalky premenia na krásne dievčatá, ktoré vabia k sebe mládencov, takým úchvatným spevom, že kto ten spev počuje tomu je beda. Ale chlapci poznajú zlé výly po zelených vlasoch.

Na Turíčne sviatky ľudia z rôznych kútov Oravy prichádzajú do Podwilka, aby spolu s Podwilčanmi strávili pod holým nebom nádhernú turičnu noc.

Filomena Bosáková
žiačka VIII. a tr.

Nebezpečnú špiónku chytili v Paríži — hlásia zahraničné noviny. Vydať Američanom tamomstvá, ktoré boli strážené siedmimi zámkkami: najnovšie línie módy, originálne, nové harmonie farieb, formy gombíkov, golierov, a fazoniek — slovom všetko to, čo parížski diktátori módy chceli s výlučným právom vnucovať ženskému svetu.

Špiónka sa menuje Helli Kastner-Stubarová a votrela sa do sien kráľa módy Diora ako šikovná kreslička. Pomocou viedenskej advokátskej kancelárie posielala plány americké-

skej módy pre Ameriku. Túto svoju — iste vynosnú — činnosť vykonávala dlhé roky. Jedného dňa sa jej potom zunovalo zarobené doláre odkladať do skrine vo svojej izbietke „skromnej midinette“ a kúpila si prepychový byt na Rue de la Paix. Týmto činom upozornila na seba — a padla.

Najzaujímavejšia špiónka v móde sa odohrala predsa len počas svadby terajšej anglickej kráľovnej. Svadobné šaty šil najväčší londýnsky salón — v jednej malickej dvornej izbietke, pri uzavretých dverách. Šaty šili najlepšie, ale aj najspoloahlivejšie kraje-

DIOR JU PLATIL VO FRANKOCH
MILTON V DOLÁROCH

ŠPIÓNKA

mu kráľovi módy Frederickovi Miltonovi.

Slečna Kastner-Stubarová už sedí vo vyšetrovacej väzbe vo väzniči La Roquette a celý módný priemysel Francúzska žiada čo najprísnejšie ju potrestať.

V samote väzenia iste napadne chytenej špiónke prípad Američanky Dorothy Wallaceovej. Túto zaistili v roku 1949 na letišti v Paríži a v jej kufri našli stovky filmov spolu s malým aparátom, ktorým odfotografovala kresby najnovších kreácií paríž-

čírky, ktoré za celú dobu jedli a spávali v malom byte. Dom strážili vo dne v noci detektívi. Čo sa však stalo?

Istý španielsky „módný“ špión pustil sa v noci povrazom do dvoora, rozobil okno izby a sfotografoval šaty. Bol však ľahkomyselný: predal fotografiu za 24 dolárov. Tak sa potom stalo, že než kráľovna Alžbeta mohla vyskúšať šaty — ich kópie už nosilo niekoľko dolárových kráľovien v Amerike.

VRBINA

Vrbina, vrbina
na kraji potoka,
od hlavy zakvitá,
od nôžek premoká.

V hrive jej bŕkajú
mušky a vtáky,
v deravých topánkach
rybky a raky.

E. Štefanovičová

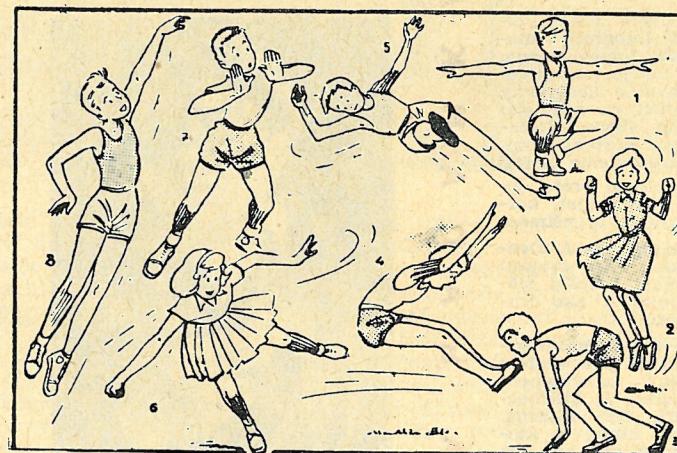
PRAČKY NA POTOKE

Tapi piešom, opreteky tap!
Dobre bi a vo vode sa čliap!
Pokým slnko zide z návrší,
bielizeň nám ešte posuší.

Náhlili sa mladé gazdinky,
povešali všetko na žinky,
ale než sa skončil krásny deň,
dážď im skropil suchú bielizeň.

M. Rázusová-Martáková

• sedmikráska •

PRE SPORTOVCOV

Na obrázku vidite osiem rôznych postáv. Vašou úlohou je uhádnuť, čo tie postavy robia.

Pravda, to nie ľahké? Uhádli ste? Ak áno

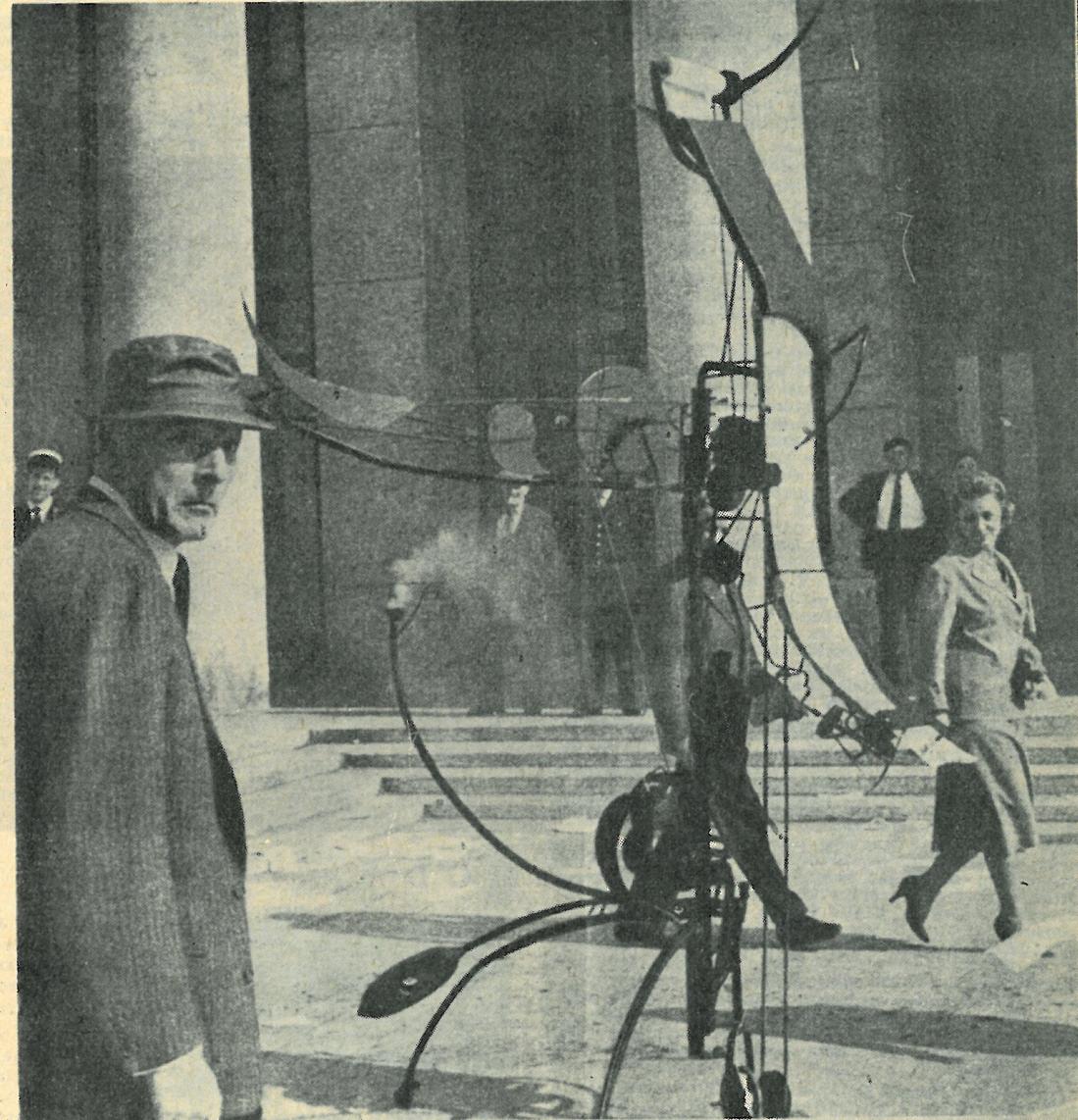
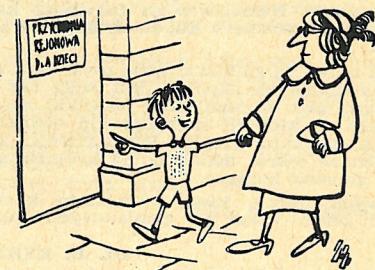
— napište nám. Čakáme. A na Vás zasa čakajú knižné odmeny. A na toho, kto nám prvý poše správnu odpoveď čaká „letajúci tanier“.

— Mamička! Poďme lekárovi.

— A na čo synček?

— Lebo tam sa smie ukazovať jazyk.

HUMOR

MALÍR Z Ulice BEAUX — ARTS

Danny Kaye, známý klaun z Hollywoodu, prejížděje přes Paříž, chtěl se setkat s jedním slavným malířem. Tento malíř se jmenuje „Matematic“, má 6 měsíců a váží 55 kg. Je z ocele. Je to robot, který maluje 2.000 abstrakčních pláten denně. Je umístěn při vchodu na malířskou výstavu Biennale Paříže v Muzeu současného umění. Všichni opravdoví umělci ho nenávidí. Ale jeho konstruktör Tinguely přece našel na výstavě na ulici Beaux Arts četné přívězce „Matematic“, kteří vzhazují do stroje 100 frankovou minci, dostávají hned abstraktní obrazy.

OD REDAKCIE: každodenne pošta nám prináša veľa listov od Vás. Sú to väčšinou rozlúštenia hádaniek. Avšak príliš malo píše o svojom živote, o škole a domove. O starostiah a radostiach. Pište len smeľo, tak ako viete a najzaujímavejšie listy budeme uverejňovať. Každý Váš list nie len radi vidíme a čítame, ale aj nám robi veľa radosti a keď bude uverejnený v „Živote“ mladí čitatelia iste ho radí prečítajú, tak iste ako aj dospeli. Preto čakáme.

MÁRIA POJEDINCOVÁ z Lapszanky (žiačka III. triedy).

Milá Mária,

...Tvoje listy nám spôsobujú veľa radosti, sú vždy milé a zaujímavé. Nám sa tiež páči Lapszanka a skutočne ľutujeme, že nemohli sme Ta navštíviť a sankovat sa s Tebou. Radi by sme to boli urobili. Budeme sa snažiť priestrovať. Všetci Ta srdečne pozdravujeme.

MARIENKA LACNIAKOVÁ z Jurgowa — List sme obdržali. Veľmi sa tešíme, že nám chceš písat. Očakávame netrpezlivovo listy. Tvojej žiadosti vyhovujeme. Pripojujeme srdečné pozdravky.

ROZLÚSTENIE (Sedmikráska)

Knižné odmeny za rozlúštenie hádanky z č. 11.

1) Helena SOLTISOVÁ — Lapszanka 6

2) Helena ČERVENKOVÁ — Nowy Targ.

Odber prosíme pišomne potvrdit.

LEKÁR RADÍ

Bolesti v okoli ladvín — križov prejavujú sa najčastejšie z troch príčin, a sú to:

1. onemocnenie ladvín
  2. zápal nervov
  3. zmeny kostí (np. atretizmus, tuberkulóza).
- Tažkosti spojené s onemocnením ladvín vystupujú bôr ohľadu na dennú dobu, jar a jesennú sú vhodným obdobím pre zápal ladvín, nakoľko okolie týchto je vystavene prechladnutiu. Bolesti sú zlokalizované po stranach chrbotovej kosti, jednostranne alebo dvojstranne, hned pod rebrami. Ich intenzita byva rôzna od minimálnych obdobných, alebo stálych po veľmi prudké záchvaty, ktoré ustupujú po morfii alebo novokainovej blokáde, ktorá sa dá previesť len v nemocniči.

Prudké záchvaty bolesti najčastejšie jednostrane vyskytujú sa pri ladvinových kameňoch. Tieto bolesti sa rozširujú smerom k dutine brušnej. Nemocny leži skrytený na boku, máva pocity na zvratanie dokonca aj zvracia, máva tlak stolice a často moči pri súčasných štiplavých bolestiach v močovode. Žaludok byva často tvrdý a keď sú to ladvinové kamene z pravej strany, môžu byt objavy podobné bolestiam pri zápale slepého čreva.

V prípade ak niekto onemocne na ladvinové kamene mal by si nechať urobiť urologiu, ktorú sa robí v nemocnici, nakoľko len tento druh vyšetrenia môže lekárovi urologovi ukázať ďalší spôsob liečenia. Sú dva druhy liečenia:

- 1 — chrániaci
- 2 — chirurgický

S chrániacim liečením môžeme súhlasiť v prípade, ak kameň nie je veľký (v premiere 2-3 milimetra), nehrizo užavretim močovodu, ktoré môže spôsobiť také poškodenie, že by bolo treba chirurgickým zákratom odstrániť nemocnú ladvinu aj s močovodom.

Ak je nádej na „porodenie“ kameňa, lekár predpisuje lieky, ktoré spôsobujú roztahovanie, časté močenie a odporúča horúce kúpele. Niektoré minerálne vody ako „Dabróvka“, „Jan“, „Józef“ spôsobujú rozpušťanie sa kameňa a urýchľujú odstránenie týchto. Nemocný na ladvinové kamene odporúča sa liečenie v kúpeľoch Krymica alebo Szczawno.

Nemocní musia sa zdržiavať pitia piva, vína a ostatných alkoholických nápojov, jest jedlá bez ostatných príprav ako: korené, ocoť, paprika, horčica. V lekárňach, v ktorých sa predávajú zahraničné lieky sú k dostaniu kvapky ROVATINEX, ktoré ked používame 3-krát denne po 10 kvapiek môžu podstatne zmeniť kamene.

Z ludových liekov, ktoré rozpúšťajú kamene, používame svieži vývar zo zemiakových šupiek.

Dr. B. RYBAK

ZVEROLEKÁR

VCELY. (3)

Úle vo včelíne môžu byť umiestnené dvojakým spôsobom: bud všetky spolu pod spoločnou strechou, alebo každý zvlášť. Ten druhý spôsob je v Poľsku rozšírenejší. Moderné úle sú tzv. rámoví úľami. Sú to skrine otvárané navrchu, vo vnútri so závesnými ráhami. Ministerstvo poľnohospodárstva ustáli 4 typy normovaných úľov. Všetky sú hore otvárané a odlišujú sa iba rozmermi rámov:

- 1 — Dadanov úl — výška rámu 30, šírka 43,5,
- 2 — Varšavský normálny — výška rámu 43,5, šírka 24,
- 3 — Varšavský rozšírený — výška rámu 43,5, šírka 30,
- 4 — Veľkopolský — výška rámu 36, šírka 26.

Vnútajšok úľa sa skladá z dvoch časti; z tzv. časti hniezdevej, kde sa včely starajú o larvy a kde býva matka, a z tzv. časti skladovej, ktorá slúži na uskladňovanie medu.

Pri práci vo včelíne sú nevyhnutné niektoré náradia. Uvedieme tu niektoré najpotrebnejšie, bez ktorých nemožno sa zaoberať včelárením. Sú to: sieťka na tvár, včelárska zásterka alebo kombinéza, rukavice, dymník s materiálom na dymenie (práchno, vlnené handry, atď). Rootovo dláto na odmontovanie rámov a husie (alebo z morky) pero na ometanie včiel z plástu. Pier treba mať torku, ktorú je úlov, aby sme v prípade infekčnej choroby nenakazili celý včelin.

NEINFECTNÉ CHOROBY LARIEV.

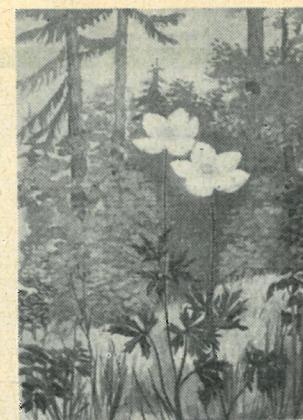
PRECHLADNUTIE LARVY. Larvy najčastejšie prechladnú počas dlhého ochladienia sa úlov, ktoré nie sú dobre zabezpečené na zimu. Následkom prechladnutia prejavujú sa najmä v máji a po oteplení zanikajú. Odumreté larvy odstávajú na pokrají plástov. Proti prechladnutiu lariev brániame sa dobrým zabezpečením úľov na zimu a chovaním iba silných včelích rodín, majúcich dostačné zásoby.

INFECTNÉ CHOROBY LARIEV.

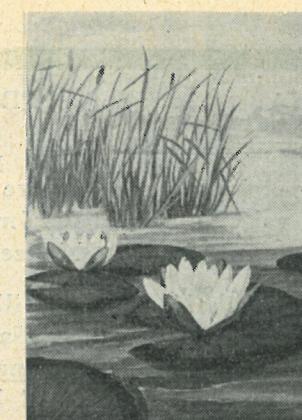
ZHUBNÝ (AMERICKÝ) HNILEC — Objavuje sa a vrcholi v druhej polovici leta. Príčinou tejto choroby je infekcia zhubným hnilecom. Dospelé včely sú odporne na túto infekčnú chorobu, ale larvy nie. Chorobu rozširujú bud včely — robotnice, alebo aj včelár svojím náradím. Larvy sa infikujú pred zatvorením komôrky. Tretí deň po zatvorení komôrky bacile hnilec začínajú sa rozmnogoovať a po ďalších troch dňoch larva hynie. Niekoľko je zo začiatku takz spozorovať, že larvy sú postihnuté infekciou hnileca. Včelár v tomto období zriedka otvára úľe, pretože má nastavené medníky. Až zmeny v uzavretí komôrok a menšia pochybnosť roju upozorňujú včelára na nebezpečenstvo. Zmenšenie počtu a zahynutie larvy na leták, vynesene včelami — robotnicami sú väzne signálmi.

Proti tejto chorobe sa brániame zachovávaním čistoty vo včelíne i osobnej hygiénie. Každý nový roj prinajmenej mesiac pozorujeme, či nie je nakažený. Nemáme dosiaľ vhodné liečebné prostredky na úspešné liečenie tejto choroby. Ciasťne zlepšenie prinášajú dávka sulfatiazolu (1-2 gramy na 5 litrov sirupu z cukru). Okrem toho, celú včelinu rodinu prenesieme do nového výdezinifikovaného úľa. Dobré je dva razy premiestiť infikovanú včelinu rodinu — najprv do tzv. rajnic a až potom do nového úľa. Nový úl vypaľujeme tak, aby zuhotviteľná vrstva bola prinajmenej 2 mm hrubá. Vnútorné steny treba vydrihnúť 3-5 percentným horúcim roztokom sôdy. Včelinu, kde stál nakažený úl treba takz vypaľiť a zem prekopať do 30 cm hlbky. Med z infikovaných plástov nemožno používať (treba ho odpredať do závodu na spracovanie medu). Vosk treba spaliť.

Dr. H. MACZKA

FOTO-HÁDANKA

Sú to rastliny chránené a na Vás záleží, či uhádnete ich názov.

Päť prvých správnych odpovedí obdrží knižné odmeny.

Odpoveď z minulého čísla; pre uľahčenie podávame poľský názov:

Crocus scepusiensis — Szafran spiski.

Daphne mezereum — wawrzynek, wilcze lyko.

V marcovom čísle „Život“ pri fotografií mladého herca James Deana, ktorý už nežije, sme uverejnili schválne neprávny text týkajúci sa známeho boulharského herca Stefana Pejčeva, ktorého fotografiu uverejňujeme veda.

Urobili sme to preto, lebo chceli sme viedieť, kolko čitateľov si to všimne.

Niekoľko slov o J. Deane: získal si svojimi troma filmami väčšiu slávu a popularitu ako Rudolf Valentino.

Uvidíme ho v našich kinách vo filme „Na východ od Edenu“ nakrútenom podľa románu J. Stenbecka v režii Elii Kazaná. Ďalšie dva filmy, v ktorých tento herec hrá, sú „Burič bez príčiny“ a „Obor“, v ktorom jeho partnerkou je Elizabeth Taylor.

(kar.)

Rozlúštenie z č. 11.

(Robert Hossein — jeho žena Marina Vlady)

Knižné odmeny za správne rozlúštenie dostávajú:

- 1) Karol PALENÍK — Kraków,
- 2) Anna ENGEL — Zielów, pow. Łask,
- 3) Jadwiga PALUSZEK — Zakopane.

Rozlúštenie z č. 12.

(Jacquelin SASSARD)

Knižné odmeny za správne rozlúštenie dostávajú:

- 1) Ludwik RAFACZ — Podwilki,
- 2) Jan PIEROG — Jabłonna Orawska,
- 3) Maria GRIGLAKOVÁ — Łapsze Wyżne.

Odmeny posielame poštou, odber prosíme písomne potvrdiť.

FILMOVÁ HÁDANKA

JAZY-KOVÝ STLP-ČEK

MÓDA ◆ MÓDA ◆ MÓDA

Jar je už v pinom prúde, preto vám tentokrát prinášame milé čitateľky model jednoduchých, ale vkusných šatôčiek.

Môžete ich ušiť z každej lacienej, pracej látky, ktorá je zároveň aj pekná ako napríklad z kartónu, ale ak máte práve k dispozícii hovädzí, môžete ho samozrejme tiež upotrebiť.

Saty majú malý štvorhranný výstrih, vsívané rukávy a sú zvýraznené ozdobnou jednofarebnou šerpou a našitými vreckami. Farbu šerpy musíte farebne zladíť podľa farby šiat.

Tentokrát strih neprinášame, nakoľko vieme, že si tak jednoduché šaty iste zhotovíte samy.

Rady Tety Dory

NIEKOĽKO POZNÁMOK O PLETI

Dost všeobecnej starostou, s ktorou mnohí z Vás si nevedia poradiť sú uhry. Usadzujú sa najčastejšie na nose a brade; tie sú mnohé čierne bodky vznikajúce z prachu a tuku vytváraného pokožkou.

Netreba zdrazovať, že tvár positia uhrám ne-skrájuje nikoho. Preto každá z vás iste by sa ich najradšej zbaivila. Pokožku očistíme od uhrov najlepšou pomocou naparovania zelinkami. Najvhodnejšia k tomuto účelu je zmiešanina hamancuku, šalvie a lipy. Vriace zelinky vylevame na misku alebo široký hrnec; hlavu prikryjeme uterákom, nакlonime sa nad hrncom a v tejto polohe zotrívame asi 10 minút. Naparovanie spôsobuje rozsirovanie sa pôrov a uľahčuje vytlačanie uhrov.

Uhry vytlačame bez ľahkosti nasledujúcim spôsobom: prsty ovijame čistou vreckovkou a takto „vyzbrojenými“ vytlačíme na miestach kde sa nachádzajú. Po vytlačení, kvôli dezinfekciu potiahame kožu vatou namočenou v spirituse salicylo-vom.

Osoby nemocné na plúca a srdce — nemôžu robiť naparovanie, ale aj pre tých je rada a to nasledujúca: uhru, pokrájanú na kolečka zlatia vodkou (nie spiritusom) tak, aby tato úplne zakryla uhorky. Potom tieto odložíme na 6 týždňov. Potom uhorky odcedíme a vytlačíme cez čistú šatku. Týmto spôsobom obdržíme tekutinu, ktorou natierame tvár. Namiesto uhorkov môžeme tiež použiť kvet bielej lalie.

FILATELISTICKÉ NOVINKY

II. CELOSTÁTNAYA SPARTAKIÁDA V ČSR

Pri príležitosti II. Celostátnay Spartakiády Československá pošta vydala tri farebné známky v hodnote: 30 halierov, 60 halierov a 1,60 Kčs.

OD REDAKCIE:

Všetkým našim čitateľom, ktorí majú záujem o výstavu poštových známok „Bratislava 1960“ oznamujeme adresu organizatorov výstavy: Výstavný výbor „Bratislava 1960“. Pošt. prieč. č. 1028, BRATISLAVA, CSR.

Na túto adresu sa obráťte so všetkými dotazmi týkajúcimi sa výstavy.

Doteraz už bolo zaslaných veľa, lebo až 240 zberateľov zberateľov z rôznych štátov ako napríklad: Nórsko, Francúzsko, SSSR, NSR, Maďarsko, Holandsko, Argentína, Indie, USA a Veľká Británia.

Behom tohto mesiaca bude vydaný aj informačný bulletin o výstave s celkovým programom.

(p)

SLOVENSKÉ DVOJHLÁSKY.

Zvláštnosťou slovenčiny napríklad oproti poštine je bohatý výskyt tzv. dvojhláskov, t.j. spojenie hľasok ia, ie, iu, ou (pisane ako ô). Tieto slovenské dvojhlásky neslobodno prirovnávajú k poľským ia, ie, iu (v slovach typu wiara, wierzyć, v ktorých je vlastne len označením prechádzajúcej mäkkej spoluhlásky. V slovenčine naproti tomu sa aj prvá časť uvedených dvojhláskov vyslovuje, a to ako krátká neslabičná samohláska. Aj napriek tomu sú však slovenské dvojhlásky patria do jednej slabiky, preto ich neslobodno vyslovovať na konci riadku).

Pre výskyt slovenských dvojhláskov neslovného pravidla. Všeobecne pre slov. dvojhlásky ia, ie, iu platí, že sa vyskytujú len po mäkkých alebo pôvodne mäkkých spoluhláskach. Nikdy sa nevyskytujú na začiatku slova a vo vnútri slova po samohláske.

Dvojhlásky ia, ie v koreni slov sa vyskytujú spravidla tam, kde má poština v príznom slove a. Napr. poriadok (por. poriadok), piaty (p. piaty), pamätku (p. pamätku), viazat (p. viazat), začiatok (p. začiatok) atď. Veľmi často vystupuje ia v tých koncovkách a príponach po mäkkých alebo pôvodne mäkkých spoluhláskach, v ktorých po tvrdých spoluhláskach je a. Napr. cudzia (ale dobrá, lebo r je tvrdá spoluhláška), husliam (ale ženám), husliach (ale ženach), maliar, nožiar (ale cestář), vraciám, vraciás (ale volám, volás) atď.

Dvojhlásky ia sa vyskytuje len v týchto koncovkach: v 1. páde jedn. čísla prípadných mien žen. rodu, npr. cudziu, v 3. páde jedn. čísla podst. mien typu znamenia (teda znameniu) a v 4. páde podst. mien pani (paniu). Inde sa nevyskytuje.

Dvojhlásky ia (vyslovovaná ako ô) býva ľahko v tých istých poziciach ako poľské ó v slovach spoločných slovenčine a poštine. Napr. stôl (pof. stôl), bôl (p. ból), nôž (

Nedávno jsem měl možnost prohlédnout si bývalý hitlerovský koncentrační tábor Osvětim u Katovic. Čtrnáct let po válce, a zážitek je to stále otřesný. Myslím, že se se svými pocity a pocity ostatních Čechoslováků-turistů, s kterými jsem jel, musím rozdělit i s těmi čtenáři, kteří doposud Osvětim neviděli.

Z pěkné, mírně zvléně, lesíky a loukami porostlé krajiny vjede autobus do průmyslového předměstí Osvětimi, objede rozsáhlé nádraží a zastaví na parkovišti u ukazatelem směru Osvětim-muzeum. Až se to nezdá, projede branou a teprve potom, až se pořádně rozhledne, uvidíš dvoujídu řadu ostaňatých drátů, uprostřed reflektory, strážní věže a hlavní vchod do bývalého ukázkového koncentráku Ausschwitz s hanlivým nápisem „Arbeit macht frei“.

Ahoj, jak nám bělavý čtyřiceti-letý průvodce, bývalý osvětinský vězeň, vysvětlil, nacitě skutečně do tohoto tábora vodili zástupce Červeného kříže, aby jim ukázali, že „bydlení“ v těch jednoposchoďových cihelných baráčích není pro těch 30.000 internovaných žádným utrpením, že říše o ně dobře pečeje. Jaké to však bylo ve skutečnosti? On totiž Osvětim se skládal ze dvou táborů „reprezentačního“ Ausschwitz, z kterého je nyní muzeum, a hrůzostrašných Březinek - Birkenau, položených o několik kilometrů dál. Sem vedla kolej přímo z osvětinského nádraží a z těch, kteří vystoupili na rampu, aby byli zbaveni toho posledního uzlíku a rozdeleni do jednotlivých baráčů, každý osmý již nespářil světo světa. Byla to hrozná továrna smrti se svými plynovými komorami, krematorium a rybníky, jejichž dno se dodnes bělá lidský kostmi. Těsně před příchodem Rudé armády gestapáci ce-

lé to smrtonosné zařízení a většinu tábora vyhodili do povětrí a zapálili, takže dnes jen zbořeniska a několik baráčů s hlavní budovou připomínají nejstrašnější koncentrák Evropy.

A potom už následuje svět vitrín, jejichž obsah těžko odpovídá pojmu muzea, místa lidského umu a dovednosti: zápisu o výslechách vězněných, dopisy a dotazy příbuzných, zprávy různých „leitů“ o situaci v tábore, oblečení vězňů. A potom nekonečné množství těch posledních věcí člověka, který byl vyhnán do komory naplněné cyklónem. Brýly, zlatých a stříbrných šperků, zubů a můstek, vytrhaných z otvávaných těl, jídelního nádobí, bot, kartáčů, vlasů. Hrozný je pohled na malé dětské dřeváky, jakých se tehdy z nedostatku kůže nosilo moc a moc — mezi dospělými, nebo na kufry pečlivě popsané adresami a jmény těch, kteří věřili, že zde budou skutečně jen přechodně internováni. Hned u skla, vpředu vitríny, nás bodla dvě jmena Čechů, jednoho z „Prosnitz“ — Prostějova o druhého z Plzně. Jsou zde vystavovány výrobky textilní, chemické a pod., které nacisté zhotovovali z vlasů, nehtů, lidské kůže. Přehled o celkovém rozložení a uspořádání Březinek podává model tábora a plánek s podzemními plynovými komorami a pecemi na lidské maso. Potom si prohlédnete ubikace vězňů v záchovaném stavu a nakonec barák číslo 11, barák smrti s popravištěm. Zde se prováděly soudy na smrt, zde končila strašiplná cesta mnohých vězňů. V podzemí ve sklepě očekávali v celých hodinu, kdy budou zastřeleni, do stěn nehty ryté kresby a nápisu zůstaly posledním sborem nešťastníků. Zde také byl vyzkoušen poprvé cyklón B a jeho smrtící účinek na lidský organismus. Schody,

které zde vůbec jsou hluboko do dolíků vyšlapané, vejdete do komor, kam byli vězni díváni na noc z trestu: do komor, kde čtyři museli celou noc stát přimknuti k sobě, neboť na ležení nebo posazení nebylo místa, přičemž vzduchový otvor byl nad hlavami, takže každý se snažil mít dobrý přístup ke kyslíku. Závěr prohlídky tvoril sovětský dokumentární film o osvobození Osvětimi.

Proč jsem se tak široce rozepisoval o té drůze, ukrýté v lesících břízce — odtud Březinky — a prstenici jezírek? Vždyť mnohý z vás to přece dobré zná a žehná tomu, že je to vše už za námi. Tomuto lidskému utrpení nebyl v Osvětini postaven ještě důstojný památník. Je zde mnoho místností plných návrhů a projektů na památník téměř z celého světa, snad právě již komise rozhodla, ale se stavbou se ještě nezapočalo. Domnívám se však, že není rozhodující, zda památník stojí či ne, ale my všichni, lidé z celého světa, kteří chceme mír a šťastný život na naší zemi, musíme si postavit takový památník v našich srdcích, nikdy nesmíme dopustit opakování staveb takových lidských jatek. — A jestliže nedaleko našich hranic hartusi revanště, musíme si právě dnes připomenout tu hrůzu minulosti a postavit tomuto snažení do cesty své jasné NE, právě pro tu lebku se skřízenými hnaty a nadpisem „Halt, Stój“, symbolem osvětinské smrti. Napsal jsem to také proto, že se nám nedávno narodila malá Ivanka, která bude zanedlouho nosit takové malé botky jako ty, co jich byla plná vitrina v Osvětimi. Proto, že tato hrůza nesmí a nemůže být zapomenuta, dokud na světě jsou ti, kteří volají po opakování.

Inž. LUBOŠ PÁSEK

KRONIKA POLSKÝCH FILMOV

Minulý rok neboť azda taky hojný na úspěchy ako prednádzající, ale i tak nás obhobil o rad zaujmavých filmových diel a festivalových cien.

Najväčší úspech odnesia si poľská kinematografia z filmového festivalu v Benátkach.

Film Andrzeja Wajdu „Popol a diamant“ (dokončený v roku 1958), v ktorom významný herecký úspech dosiahol Zbyszek Cybulski bol premietaný na festivale v Benátkach mimo súťaži a získal cenu medzinárodnej filmovej kritiky (FIPRESCI). Tiež cenu FIPRESCI, ale na filmovom festivale v San Sebastian v Španielsku, získal film režiséra Passendorfera „Atentát“ (Zamach). Na festivale v Benátkach cenu priekopníka kinematografie Georges Meliesa získal psychologický film režiséra Kawałerowicza „Vlak“ (Pociąg), v ktorom hlavné úlohy vytvárajú Lucyna Winnicka, Leon Niemczew, Teresa Szmigielówna a Zbigniew Cybulski.

Na filmovom festivale v Moskve strieborné medaily dostali herci W. Gliński, S. Pawlik, a A. Sewruk za úlohy vo filme „Orol“ (Orzel).

Také boli hlavné medzinárodné

úspechy polských filmov na vlastných filmových festivaloch. Z nedostatku miesta nespomíname o menších odmenách a vyznamenaních, ktoré sme dostali za krátkometrážne filmy.

V prvých mesiacoch tohoročného sezónu (v jeseni, v zime a na jar) premietal sa rad polských filmov. Pretože iste nie všetci ste ich mohli vidieť priopomenejme vám ich. „Lotná“ je film tvorca „Popolu a diamantu“ — dej filmu sa odoháva v tragickej septembrových dňoch roku 1939. Film „Kamenné nebo“ vracia sa k obdobiu varšavského povstania. Jeho tvorcami sú Eva a Czesław Petelski. Film „Biely medved“ (Bialy niedźwiedź) J. Zarzyckého je história Žida, ktorý sa počas okupácie ukrýva v medvedej koži. S týmto medvedom sa Nemci dávajú fotografovať. „Signály“ (Sygnały), jeden z nemnohých filmov so súčasnou tematikou, je to nevelmi udaný pokus o senzačný film. Tvorcom tohto filmu je Passendorfer.

Nechýba v polskom filme ani také zriadičkávho druhu, akým je filmová komédia. Deform (a tiež rodíčom) vela radosti spôsobil film M. Kaniewskiej „Borkine prihody“ (Awantura o Borku). Minulý rok zavŕšila komé-

dia „Café pod Minogou“ (Café pod Minoga), ktorá vďaka či svoj úspechu predovšetkým najlepším veseloherným hercom hrajúcim v tomto filme.

Komediu obyčajne prináša so sebou rôzne ankety divákov o najlepší film roku. Prvou lastovičkou bola cena Klubu filmovej kritiky za najlepší polský film roku 1959. Túto cenu dostal debut režiséra Kazimiera Kutza „Vojiskový kříž“ (Krzysztof Waleczny).

Nový rok privítal divákov filmom S. Lenartowicza „Uvidíme sa v nedele“ (Zobaczmy się w niedziele) o Wroclawie. Je to jediný film (okrem jednej novely z filmu „Vojiskový kříž“) zobrazujúci život ľudu na znovužískaných územiaciach.

Súčasnú tematiku spracúva tiež film známeho režiséra dokumentárnych filmov B. Porebu „Námesačníci“ (Lunatycy). Je to film o mládeži.

Zoznam filmových novôt prvých týždňov roku 1960 uzavíra film Andrzeja Munka „Škulákové šťastie“ (Zezowate szczęście). V tomto filme herne Bogumił Kobyla vytvoril nezabudnuteľný typ Jana Piszczyka, ľudového, ktorý po celý život bez úspechu sa snaží „dobré mať“.

E. S.

RADY PRÁVNÍKA

SLUŽOBNOST

Ob. B. P. z Kłodzka nám oznamuje, že uzavrel nájomnú zmluvu. „Keď som začal prenajatý pozemok používať vysvitlo, že cez tento prechádzajúci cestu, ktorú používam sused, keď chce prejsť na svoj pozemok“. V súvislosti s tým, nás čitateľ sa nás pýta, „či je povinný takýto stav trpieť, keď má iné plány a terajšiu cestu chce likvidovať...“

V právnej terminológii takýto skutkový stav má svoje pomenovanie a to „služobnosť“. Podstatou služobnosti spočíva v tom, že nehnuteľnosť je zatažená tým spôsobom, že dovoľuje oprávnenie k tomu osobu používať ju v presne vymedzených hraniciach (np. prechádzajúci, prechádzajúci nejakým pojazdom, poberať vodu, pristavovať budovu a pod.) alebo žiadať, aby jej majiteľ nekonal vymedzené práva, vynikajúce z vlastníckeho práva (np. nestavovať vysokú budovu lebo zatiaľ záhradu a pod.).

Právo pozná dva druhy služobnosti osobné a pozemkové. Osobná služobnosť zatajuje nehnuteľnosť (tzv. služobnosť) v prospech súčasného majiteľa tejto nehnuteľnosti, alebo inej právne určenej osoby. Pozemková služobnosť je zasadne neohraničená časom, je úzko spojená s vlastnením nehnuteľnosti a nemôže byť bez nej zvlášť odpredaná ako aj mala by byť tak vykonávaná, aby čím menej stažovala používanie zataženej nehnuteľnosti. Majiteľ nehnuteľnosti je povinný na svoj účet udržiavať v poniadku zariadenia slúžiace k vykonávaniu služobnosti (np. vedenie, rúry a pod.). Keď je v tomu vážna hospodárska príčina, môže majiteľ nehnuteľnosti zataženej služobnosťou žiadať jej zmene po prípade zrušenie za náhradou.

Služobnosti vznikajú cestou dohovoru medzi splnomocným a majiteľom zataženej nehnuteľnosti. V zvláštnych prípadoch na základe administratívneho aktu, súdneho výroku ako aj zavedením do pozemkovej knihy, má len deklaratívny význam. Služobnosti prestávajú byť platné, keď sa ich majiteľ zriekne a vypíše z pozemkovej knihy. Taktiež sú neplatné ak nie sú vykonávané 20 rokov.

Ako vysvitá z predpisov, ktoré som tu uviedol, ob. B. P. mal by nahliadnuf do pozemkovej knihy a zistíť, či jeho sused používač cesty, súhlasí s používaním onej cesty. V prvom prípade môže sa používačom zabrániť, v prípade súdneho pojednávania je treba počítať s tým, že Vám priznajú pravdu.

Navrhujem druhý spôsob riešenia.

Mgr. B. WŁODARSKI

RADY ROL'NÍKA

CO ROBÍ DOBRY HOSPODÁR V MESIACI MAJÍ

Končí jarne práce.

Rozpočína stavanie nových budov, staré, poškodené opravuje. Bieli, dezinfikuje podlahy a pod. V sýpkach prehádzajú obilie...

Kontroluje porasty a mechanicky ničí burinu. Za rosy ničí burinu mechanickými prostriedkami a ohnicu chemickými preparátni alebo na počiatku vývinu ohnice, vápno-dusíkom.

Kontroluje porasty a mechanicky ničí burinu. Končí tiež sadbu zemiakov. Kultúru pobráni napriek riadkom, aby sa ničili vzhľadzajúce buriny a prevzdušili pôdu.

Pleje, jednoti a plečuje krmnú a cukrovú repu; liadkuje a prípadne močovík (dobrú močovku rozdiel vodou 3 lit. vody na 1 lit. močovky). Čím častejšie plečuje repu, tým lepšie.

Nevypúšťa kravy na pasienky, na ktorých tráva ešte dobré nepodrástla. Postupne prechádza zo zimného kfmenia na letné.

Dozera na správny priebeh výkrmu.

Hydina je väčšinou na výbehu, kde ju kŕní krmnými dávkami, do ktorých zaradí jemne porazané krmivo. Ve teplom počasí púšťa do výbehu kurčiatka staršie ako 5 dní.

V máji v ovocnej záhrade šľachtíme jablonu a hrušky, hlavne štepieme medzi kôru. Prezeme stromky štepieme vlane a povolíme lyko. Ak štepi vyrazi, odrežeme vsetky plané výhonky pod štepon. Ak by záčiatok listie na strome žltiuť v čase kvitnutia, treba polievať okolie stromu vodou z mäsa alebo vodou zriedenou hovädzou krvou. S rovnakou starostlivosťou treba striekať stromy ku korenom. Môžeme si pripraviť jamy pre jesenné sadenie. Kmeny stromov, na ktorých sú vtáčia hniezda, treba otočiť ostnatým drôtom, aby mačky nemohli za vtáčkami.

Ján Magiera

ŽIVOT

CZASOPISMO SPOŁECZNO KULTURALNE

Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce

Redaguje Kolegium w składzie: Vendelin Balčírik, František Bednárik, Eugen Bielan, Augustyn Bryja, Adam Chalupec, (redaktor naczelny), Viktor Hosaniak, Marian Kaszkiewicz (z-ca naczelnego redaktora), Bronisław Knapčík, Alena Matełowa, Lídya Mšálková, Michał Neupauer, Ignac Nižnik, Karol Páleník, Karel Pošepný (sekretarz redakcji), Anna Swoćkowá, Vilém Tomeš, Bogusław Włodarski, František Živiol.

Edmund Mańczak — redaktor graficzny Adres Redakcji: Warszawa, Al. Jerozolimskie 37, I p. tel. 21-15-41. Wydawca: „Prasa Krajowa“ — RSW „Prasa“ Warszawa, ul. Wilejska 12, tel. 8-24-11. Prenumerata roczna — 12 zł, półroczna 6 zł. Wpłaty przyjmują wszystkie urzędy pocztowe na konto Nr 1-6-100024 „Ruch“ Warszawa, Srebrna 12. Prenumerata za granicę 40% droższa. Przedpłaty na tę prenumeratę przyjmują Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch“ w Warszawie, ul. Wilcza 46. Konto PKO Warszawa Nr 1-6-100024.

Oddano do łamania 7.IV.60. Podpisano do druku 22.IV.60. Druk RSW „Prasa“, Warszawa, ul. Smolna 10/12. Z. 590.

LÉTAJÍ ČI NELÉTAJÍ...

Italský badatel, dr. Alberto Perego, autor senzacií zprávy o únosu 22 amerických letců ze svadby, která využala vzniknu na celém světě — vydal knihu „Svatba Italů“ (Milán, 1952). Obsahuje knihu články s analýzou této události, které jsou výsledkem opatření mnoha příteřach a nezistitelných letadlových objektů. Tyto materiály jsou opatřeny četnými fotografiemi, které představují italské misky, a jiné, dosud neprozrhané prostředky vzdušné dopravy, pocházející — podle všeobecného názoru „nikoli z této země“. Neocenjujíce, co v knize dr. Alberta Perego odpovídá pravdě a co je třeba připasat bujně fantazii — seznámujeme nás s čtenáře s fragmentem, popisujícím pří-

fandr, připomínající trochu oblek našich budoucích „měsíčních rybářů“ (snímek 2). Byl normalního vzoru, pouhováboval se však jako člověk. Jeho oblek se zdál být udelaný velekomu, pokryval hlavu, ruce a nohy. V místě tváře byla helma trochu vypuklá. Na zádech pilota byl umístěn přístroj velkých rozdílů, sahající níže pasu a vystupující trochu nad rameny, ze kterého trčela svista tyčka, dlouhá více než metr. Určitě antent. Odkud mohla pocházet tato „miska“ o dosud nevidaných tvarech? Dr. Perego — samozřejmě — nemuze na to odpovědět, avšak předpokládá, že tento stroj nepřítel ani z Marsu, ani z Venuše.

Mezitím pilot pokračoval ve své obchůzce a přesel na pravou stranu aparátu, odstoupiv několik kroků. Inž. Monguzzi udělal další snímek. Byly to poslední chvíle pozorování, protože pilot zmizel za svým strojem a jak bylo možno sondit — všedl do jeho vnitku otvorem, neviditelným pro diváky. O vteřinu později se aparát bez nejmenšího zvuku vnesl zcela kolmo do vzduchu. Monguzzi měl ještě možnost udělat dva snímky, z nichž předposlední otiskujeme (obr. 4). Za chvíli „létající miska“ zmizela a manželé zůstali sami...

Po návratu domů nečinil inž. Monguzzi ze svých

še. Dokazuje to, podle jeho mínění, jiný tvar aparátu a také okolnost, že pilot „letajících mís“ přiletával právě z těchto planet, monou po období dočítaném adaptace přebývat v naší atmosféře bez masky a zvláštních ochranných obleků.

V okamžiku, kdy se ukázal pilot, udělal inž. Monguzzi zážitků tajemství a nezatajoval, že má cenné snímky. Tyto fotografie vytvořily ohromný zájem. Monguzzi dostával různé příznačné nabídky. Nabídky přicházely dokonce z ciziny, protože věc se stala známou, zvláště proto, že slavný „boj nad Washingtonem“, letadlový kalibr s tryskovými letadly, obrátil pozornost celého světa na tento příznačný a záhadný pro-

úveruji. Nejde už o dve fotografi, z kterých jedna je uveřejněna. Ve všechně případech použili clony. 8. čas — 1/500, mikrofilm 24 x 36 mm, citlivost 21 DIN. V této době konal tajemný host z Kosmosu inspekci cestu kolem svého aparátu. V pravé ruce držel něco v podobě elektrické lampičky, kterou osvětloval spodní stroje, důkladně jej prohlížej. Když přišel do stínu, na chvíli se zastavil a sklonil se (obr. 3). Asi jej tato část „misky“ zvláště zajala. V této chvíli udělal Monguzzi další snímek, který zobrazuje pilota, vydávajícího se na další inspekcii. „Miska“ se na chvíli před záběrem trochu naklonila směrem ke svým pozorovateli, čímž se stala viditelnou kabina, naházející se ve středu aparátu a vyvstávající trochu nad jeho horní povrch. Právě v oné kabině, v jejím středu, byla umístěna tyčka domněle antény, kterou předtím Monguzzi zpozoroval.

blém. Inž. Monguzzi však vycítil, že případní zájemci se zachovávají k jeho fotografiam s určitou rezervou. Ze — jinými slovy — jejy podezírají o obyčejný povod. Současně vznikl zájem o jeho soukromý život a práci. Nakonec se Monguzzi rozhodl dat povolení k uveřejnění svých fotografií italskému periodikému časopisu „Epoca“, jemuž také dal důkladný popis svých pozorovaní. „Epoca“ snímků vytiskla, avšak vyněchala originální popis Monguzzio. Uinstila pouze vlastní komentář, který říkal, že je to pouze fotomontáž, ke které bylo použito speciální makety. Inž. Monguzzi se velmi rozhlížel. Mezi k tomu hodné důvodů. Byl totiž propuštěn z práce a přes půlroku byl nezaměstnaný. Tak skončila historie inž. Monguzzia. Klik je v tom pravdy — to nechávame usudku našich čtenářů. Zvláště těch, kteří mají hodně času, čekajíce každý den na stále se zpozdívající vlaky, autobusy a elektriky..

Dne 31. července 1952 se vydal italský inženýr, fir
eátník, Giampiero Monguzzi s manželkou na turistický výlet do Alp. Kolem 9,30 hod. se nás páru na turistické přiblížil k ledovci Cheren, náležejícího k součásti „Gruppo del Bernina“. Manžele se na chvíli zastavili na okraji plochy, pokryté ztvrdlým sněhem, za kterou se rozkládaly skalnaté a holé pahorky. Počasi bylo nadherne, nebe lazurově modré. Najednou se ve vzduchu objevil podivný, kulatý předmět, který letěl téměř pořítmu a přistál necelých 100 metrů od překvapeného páru. Monguzzieho napadlo – „to je létaří talíř“. Slyšel přece už tolik o těchto zvdušněných korábech, tolik se lišicích tvarem od našich pozemských letadel.

Když se vzpamatoval, bylo prvním jeho pohybem jít ve směru tajemného stroje, avšak jeho žena, již se zmocnil panické strachu, se krečovitě přidržovala jeho chleku, a nedovoľovala mu vzdálit se ani o krok. Tehdy si Monguzzi připomněl, že má při sobě starší Kodak Retina I, s objektivem 13,5.

Inženýr vykonal rychle první snímek (č. 1) aparátu, stojícího na opačném konci sněžného pole. Disk, který přistál, byl úplně jiný než objekty, zpopularizované díky fotografiím Jerzego Adamského, astrofotografa-amatéra, žijícího w USA. Scházely u něj ovšem tři koule, na kterých se „model Adamského“ opíral při přistávání na Zemi. Dno, a spíše spodek aparátu byl úplně hladký, kulatý. Stroj spočíval na zemi, opíral se o tvrdý sníh. Monguzzi viděl hladký povrch dolní části aparátu, nad kterým se lehce chvěla tyče antény, jako antény.. Aparát mohl mit asi 10 metrů příběhu, anténa byla 4 až 5 metrů vysoká.

Za chvíli po fotografickém záběru se z levé strany za stromem objevil pilot, obléčený v ochranný skafandrový

Dne 31. července 1952 se vydal italský inženýr, fir
cátník, Giampiero Monguzzi s manželkou na turistický výlet do Alp. Kolem 9,30 hod. se nás pár zvídavců přiblížili k jedovci Cherehen, náležejícího k součásti „Gruppo del Bernina“. Manželé se na chvíli zastavili na okraji plochy, pokryté zvídavým sněhem, za kterou se rozkládaly skalnaté a hoře pat horky. Počasí bylo nádherné, nebe lazurové modré. Najednou se vydružení objevil podivný, kulatý předmět, který letěl úplně pořádu a přistál necelých 100 metrů od překvapeného páru. Monguzzieho napadlo — „že letejí talíř“. Slyšel dřeče už tolik o těchto zvídavých korábech, tolik se lišících tvarem od našich pozemských letadel.

Když se vzpamatoval, bylo prvním jeho pohybem jít ve směru tajemného stroje, avšak jeho žena, již se zmocnil panický strach, se křečovitě přidržovala jeho rukou, a nedovolovala mu vzdálit se ani o krok. Tehdy si Monguzzie nijomněl žít mári ani soho staršího.

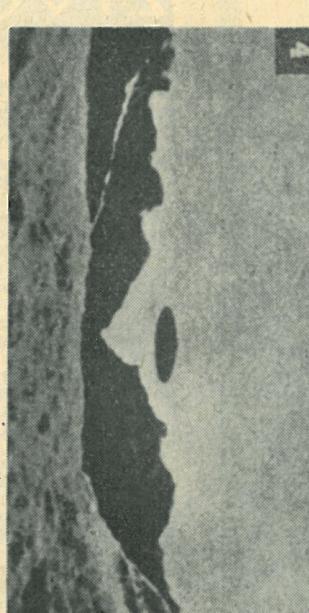
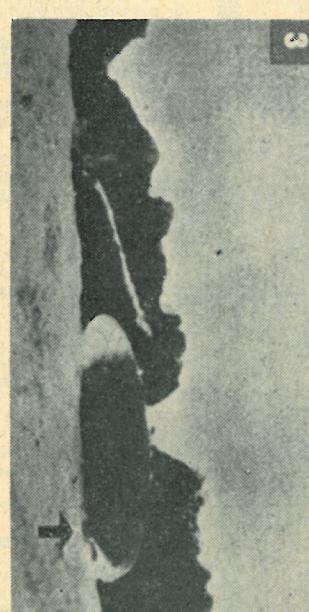
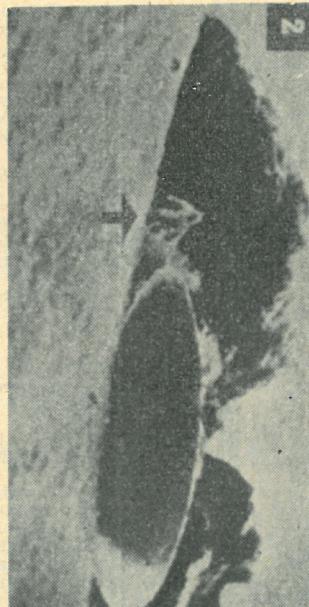
Kazdy cestuje ako moze, kde? — V Azii

HIST MYSŁEŃ ZE SHAKESPEARA

Tā pravá sīrī = sīrī a ḫālīvāzīn nū aṣwāzīn; ičā u hājī a aṣwāzīm

AL PRAVÉ ŽIVU — SNA ČLOVĚKA SE OSVĚCÍ JELI V DOJI S OSVĚCÍM.
* * *Ten jedná královský, kdo odpustí, když nejméně to od něj
tekáme!

Jak těžké býmě pro ženu to jest, něst tříu tajemství!
* * *

KALENDÁŘ

O humor nebyla mezi dělníky nikdy nouze. Ra — dá se říci, že když had nejvíce dohád, znamenal říznu vtip namířený proti dánmu zrovna tomu. Jakso sousto dílčí. O tom, jak nesmírovavý humor a osťa satira to byla, presvedčí vás nějaký příklad.

Děravé pytle nenaplníš Kdo jinemu jámu kopá A: „Nevíš, proč dělám

*
Otázka: Kdo nejvíce pod-
nemí důležitý hlas?

Kdo není s málem spo-
jen — sebere se a za-
ře se.

bouje větice, usk. Opovídá: Policie, pro-
tože odebírá nejvíc exem-
pláři. (1890)

stažena — si mohlo zak-
alespon kartoumem ; kosti. (1891)

BICEM

Opravená příslov

Není kostelíčka
při nám nebyl

při nem česky
kuchařkou.

JAK ŠÍ USTĚLEŠ —
FABRIKANT Z BYTU